

S kulturo se ukvarja več organov, pravega uspeha pa ni

Občinski svet Svobod in prosvetnih društev v času od zadnje konference do danes zaradi šibke kadrovske sestave ni mogel v celoti odigrati pri izvajanju enotne kulturne politike v komuni tiste volge, kot bi jo moral. Toda če ga ocenjujemo tudi takšnega, kakršen je in v kakršnih pogojih je delal, lahko ugotovimo, da je bilo njegovo delo dokaj uspešno. To je nazorno pokazala pravkar minula letna konferenca, ki je bila 10. novembra. Udeležili so se je delegat Okrajnega sveta Svobod in PD, zastopnik Občinskega sindikalnega sveta Božo Resinovič, sekretar ObK LMS Kočevje Zvonko Žagar in delegati iz Mozlja, Fare, Livolda, Strug, Stare cerkve, Kočevske Reke, Koprivnika, pet delegatov MŠUD kočevske gimnazije, sole M. Bračič Kočevje, DRU »Svobode« Kočevje.

Po izvolitvi delovnega predsedstva in opravljenim formalnostim je predsednik Sveta Svobod in prosvetnih društev občine Kočevje Joze Smolej podal obsirno in zelo informativno poročilo o delu sveta pri sprovajanju kulturne politike v naši komuni. Zaradi obsežnosti ne moremo poročila objaviti v večjih odstavkih, omejiti se moramo samo na najvažnejše povzetke.

Program dela, ki si ga je Svet Svobod zadal za leto 1961/62, je bil v glavnem v celoti izpolnjen, čeprav je resen problem pomanjkanje sposobnih in delavoljnih kadrov. Predsednik in tajnik sta v sezoni obiskala vsa društva dvakrat, enkrat skupno s sekretarjem Okrajnega sveta Svobod, ter se udeležila vseh občinskih zborov, razen v Fari, Osilnici in Kočevski Reki, ker niso poslali obvestila ali pa prepozno.

Svet je organiziral revijo mladinskega petja kočevske in ribniške komune, v Kočevju del okrajne dramske revije, pripravil večer zabavne glasbe, podpiral je medsebojna tekmovanja v Fari, Stari cerkvi, Podpreski, Loškem potoku in Čabru. Nekaj gostovanj je imela dramska sekcija, večji del pa pevski zbor. Svet Svobod ima 4 komisije: za klube, glasbeno, film-

sko in dramsko dejavnost, ki so bile vse aktivne, zlasti pa glasbena. Ta je podpirala razvoj vsega glasbenega udejstvovanja v občini; tako glasbene šole, pevskih zborov, godbe, izvedla je revijo mladinskega petja v Kočevju in še kaj. Glasbeni šoli je Svet nudil pomoč pri nabavi instrumentov, ki bodo pozneje služili tudi novi godbi, ki se bo osnovala iz učencev glasbene šole. Zanimal se

je za delo mešanega pevskega zbora »Jakob Gallus« in mu tudi pomagal. Glasbena komisija se zaveda, da bo treba na področju glasbenega udejstvovanja in vzgoje stopiti na odločnejšo pot. Zane-marjanje vzgoje čustvene plati povzročita v človeku neuravnovesenost in duševno revščino. Dobra glasba, bodi resna ali zabavna, vpliva na mladostnika pomirjevalno, ga plemeniti ter mu bogati

(Konec na 7. strani)

NOVICE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČIN KOČEVJE IN RIBNICA

Leto VII. — št. 46

Kočevje, 16. novembra 1962

Cena 20 din

Za zdravje naših otrok

Organizacija Rdečega križa smatra kot izrazito človekoljubna organizacija za svojo dolžnost, da posveča vso skrb in pozornost mlademu rodu, bodočim občanom,

proizvajavcem in upravljavcem. Zato je Glavni odbor RKS že takoj po osvoboditvi organiziral v Savudriji okrevališče za otroke, katerih zdravstveno stanje je bilo zaradi vojne močno zrahljano. Posledice vojnih grozot se niso kazale samo v zrahljanem telesnem zdravstvenem stanju in podhranjenosti, temveč tudi v nevrotizaciji (živčnosti) in čustveni prizadetosti otrok.

Zdravje otroka zavisi največ od fizičnega okolja, v katerem živi, še bolj pa od družbe, družine, šole in medsebojnih odnosov sploh. Če namreč okolje ni uravnovešeno, nujno pride do nevrotizacije. Neprimerni vzgojni prijem, ki lomijo karakter mladega bitja, ki je v oblikovanju, pospešujejo in izzivajo otrokov protest

v ožjem okolju, kasneje pa celo proti družbi. Na drugi strani pa tudi motnje v delovanju organizma izzivajo v telesnem razvoju zelo pogosto takozvane organo-nervozne, se pravi organske bolezni živčnega ali psihičnega izvora (astme, koprivnice, razne kožne bolezni, močenje postelje, motnje v prebavi in podobno). Vse to vpliva na telesni, duševni in umski razvoj otroka.

Če hočemo doseči uspehe pri zdravljenju, je nujno poiskati vzroke bolezenskih pojavov v otrokovem okolju. To okolje je treba urediti, otroka pa zdraviti tudi s primernimi psihološkimi in pedagoškimi prijemi. Na Debelem rtiču so ta načela v praksi ustvarili. Otroka obravnava skupina

(Konec na 2. strani)

Delegati in gostje na letni konferenci Sveta svobod in prosvetnih društev občine Kočevje

RAZGOVORI O USTAVI

Draga — kako je s privatno lastnino?

Preteklo nedeljo so imeli razgovor o ustavi v Dragi. Vodil ga je predsednik ObLO Kočevje Drago Benčina, ki je skupaj z inženirjem Šaubahom, predsednikom sveta za kmetijstvo, odgovarjal tudi na vprašanja občanov. Večina prisotnih so bili lastniki gozdov, zato je seveda razumljivo, da so spraševali predvsem o podružabljanju gozd-

ne proizvodnje. Predvsem jim (zaradi pomanjkanja tolmačenja v nekaterih časopisih, pa tudi v privatnih razgovorih) ni bila jasna razlika med PODRUŽABLJANJEM GOZDNE PROIZVODNJE in PODRUŽABLJANJEM GOZDOV. Nekateri so zmotno menili, da je podružabljanje enako kot odvzem (podržavljanje) in

(Konec na 2. strani)

Plenum ObK LMS

Zadnjo soboto se je sestal občinski komite LMS Kočevje Razpravljali smo o programu in metodah dela in sprejeli predlog idejnovzgojnega dela za leto 1962-63.

Vsak član komiteja je dobil konkretne naloge za delo, s čimer smo prekinili z dosežanjo prakso, ko je bil angažiran samo ožji krog ali samo sekretariat komiteja.

V programu idejnovzgojnega dela so samo tiste oblike, ki so se v naši komuni med mladino doslej najbolj obnesle. To so predvsem klubi OZN, mladinske ure, seminar za člane ObK LMS, seminar za predsednike in sekretarje aktivov in seminar za ideologe v aktivih, ki ga prejšnja leta ni bilo. S tem seminarjem se bo poživilo zanimanje za ideološka vprašanja med mladino.

VON

Za zdravje naših otrok

(Nadaljevanje s 1. strani)

strokovnjakov (zdravstveni delavec, psiholog in pedagog). Vsak od teh dela najprej z otrokom posebej, končno pa vsa skupina ugotovi stanje, vzroke in potrebne ukrepe za ozdravljenje.

Kljub ogromnim potrebam po takem načinu zdravljenja je sedaj bivanje otrok na Debelem rtiču omejeno na 3 tedne, saj je po nepopolnih podatkih v Sloveniji blizu 20.000 otrok, ki so potrebni takega zdravljenja. Z dograditvijo treh paviljonov pa bi lahko prešli na posamezno (osebno) odmerjanje časa zdravljenja, saj je 3 tedne vse prekratek čas za uspešno zdravljenje posameznih bolezni. Zdravilišče, ki bo obratovalo celo leto, bo sprejemalo tudi predšolske otroke. Na Debelem rtiču nastaja torej poseben tip zdravilišča za otroke, kjer bodo zdravili bolezni, za katere je bivanje ob morju priporočljivo (predvsem kronična vnetja ušes, obnosnih in čelnih votlin, astme organskega in živčnega izvora, razne preobčutljivosti organizma, preboleli rahitis, neakutne revmatoze itd.).

Za otroke, ki bodo bivali na Debelem rtiču dalj časa, bo organizirano tudi posebno šolanje, da ne bodo zaostali v umskem razvoju.

Zdravilišče je nujno čimprej dograditi. Doslej so dogradili vodovod, kanalizacijo, obalo, kopalnice, kopalniške objekte s sanitarijami, električno omrežje, prhe, jedilnice, kopalnice, sanitarije in

OBVESTILO

Bravce in naročnike »Novic« obveščamo, da bo izšla prihodnja številka v povečanem obsegu do srede, 28. novembra.

NATANČEN MOŽ

Tončka: »Jože, zdaj mi pa povej, koliko žensk si imel pred menoj?«

Odgovora ni.

Tončka čaka, odgovora pa še vedno ni.

Potem ponovi vprašanje: »Si slišal Jože, kaj sem te vprašala?«
On pa: »Počakaj! Štejem.«

šotorišča in moderno kuhinjo za 600 obrokov. V gradnji je tudi prvi paviljon za bivanje 72 otrok. Zgraditi pa je treba še dva paviljona, stanovanjsko stavbo in ambulanto. S tem bodo dani vsi pogoji, da se Debeli rtič osamosvoji kot samostojni zdravstveni zavod po načelih družbenega samoupravljanja.

V doslej zgrajene objekte je bilo investiranih 219 milijonov dinarjev. Zdaj pa je v teku akcija, od katere pričakujejo še toliko sredstev, da bo Debeli rtič dograjen do tiste faze, ko se bo mogel sam razvijati. Sredstva za dograditev so začeli zbirati že po vsej Sloveniji. Po sklepu akcijskega odbora za Debeli rtič pri občinskem odboru RK Kočevje bodo začeli v kočevski občini z zbiranjem sredstev za Debeli rtič zdaj, ker doslej v naši občini ni bilo pogojev za začetek te akcije. Zelja organizacije RKS je, da zbere čimveč sredstev in dokonča gradnjo okrevališča do prihodnjega leta, ko bo organizacija RK proslavljala 100-letnico obstoja. Občinski odbor RK bo zbiral sredstva s pomočjo podjetij, sindikalnih organizacij in Zveze prijateljev mladine.

Meso se ne bo podražilo

Kmetijsko gozdarsko posestvo Kočevje, v čigar sklop spada tudi bivša Klavnica in mesarija, je predlagalo ObLO, naj bi se povečale maloprodajne cene govejmu, telečjemu in svinjskemu mesu (s kostmi in brez). Predlog je KGP utemeljil tako, da so se močna krmila podražila za 10 do 15 odstotkov, da KGP ugodneje proda živino v druge kraje in da so cene mesu v maloprodaji v Kočevju občutno nižje kot v drugih slovenskih krajih.

Svet za blagovni promet je na zadnji seji o predlogu KGP razpravljal in sklenil, da se mu ne ugodi. Na podlagi zadnje statistične cen (od 22. do 28. 10.) so se člani sveta prepričali, da so cene mesu v Kočevju že zdaj enake, pa tudi višje (in le v redkih primerih nižje) kot v drugih slovenskih krajih. Kočevje, ki je

Razgovora o ustavi v Dragi se je udeležilo okrog 100 ljudi

Draga: kako je s privatno lastnino?

(Nadaljevanje s 1. strani)

da poslej oni ne bodo smeli o usodi gozda niti najmanj odločati. Nekdo je spet zmotno mislil, da je lastnina zemlje res zajamčena, ni pa zajamčen pridelek na tej zemlji. Oba predstavnika sta občanom na razumljiv način razložila, kako je s podru-

žabljanjem gozdne proizvodnje in s privatno lastnino. Posebna sta poudarila, da družba v sedanjih pogojih niti ni zainteresirana za odvzem privatne lastnine, ker bi potem ostali na primer kmetje brez sredstev za preživljanje in zato bi jih morala preživljati — družba (ker pri nas ni industrija tako razvita, da bi imela na razpolago toliko delovnih mest in ker v industrijskih središčih ni niti ostalih pogojev za naselitev kmetov, kot so sli-

novanja itd.).
Občani so se zanimali še za sredstva, ki se stekajo v gozdni sklad in ki so ustvarjena v pravnem sektorju, za odnose z druge (oziroma KGP) — kmetje za nekatere zadeve v zvezi z zdravstvenim zavarovanjem kmetov in še za nekatere druge stvari.

Razgovor o ustavi je lepo potekal, saj se ga je udeležilo okrog 100 prebivavcev Drage in okolice ter je to hkrati menda rekordna udeležba ljudi na takih in podobnih sestankih v tem kraju. Vsi občani niti niso mogli v bito polno dvoranico. Precej je stalo tudi v sosednji pisarni in na hodniku in so z zanimanjem poslušali razlago in sodelovali v razpravi. Razgovor trajal nad tri ure.

izrazito živinorejsko območje, ima že zdaj za nekatero meso višje cene kot kakšen industrijski kraj (n. pr. Trbovlje). Razen tega so člani sveta menili, da gre malo tiste živine, ki jo krmijo s močnimi krmili, v zakol v Kočevju in da bi bilo zato neupravičeno, da bi kočevski potrošniki plačevali podražitev močnih krmil.

Svet je tudi menil, da predlog za podražitev ni dovolj utemeljen. Tako n. pr. ni nobenih podatkov, katero živino (pitano ali defektno) koljejo v Kočevju. K predlogu o podražitvi tudi ni predložena kalkulacija cen posameznim vrstam mesa. Razen tega niso predložili tudi nikakršnih podatkov iz periodičnega obračuna (osebni dohodki, skladi).

(jp)

Od petka do petka doma in po svetu — Od petka do petka doma in po svetu — Od petka do petka doma in po svetu

● Sedanje stanje v Karibskem morju kaže, da kubanska kriza še ne bo tako hitro rešena. Ko je SZ predlagala umik sovjetskih raket s Kube, je Hruščov omenil tudi mednarodno inšpekcijo na kubanskem ozemlju, kar naj bi bila cena za prenehanje blokade Kube in za ameriško uradno zagotovilo, da ZDA ne bodo napadle otoka. Da pa bi prišlo do takega spora, to je, da bi predstavniki OZN nadzorovali razstavljanje raketnih oporišč na Kubi, je postavil kubanski premier Fidel Castro pet pogojev: ZDA morajo izprazniti pomorsko oporišče Guantánamo na Kubi; ZDA morajo prenehati z blokado Kube, ne smejo več podpirati kubanskih subverzivnih elementov, prenehati morajo s piratskimi napadi in končno, ZDA morajo prenehati kršiti kubanski zračni prostor. SZ je poslala na Kubo svojega najboljšega diplomata A. Mikojana, ki naj bi prepričal Castra o nujnosti mednarodne inšpekcije, vendar se kubanski premier doslej žilavo upira in vztraja pri svojem prvotnem stališču. ZDA pa so prav tako nepopustljive in celo zahtevajo umik sovjetskih bombnikov s Kube in enomesečno pregledovanje vseh ladij, ki plovejo na otok, kar naj bi opravljal mednarodni Rdeči križ. — Kljub vsemu pa opazovavci menijo, da bo Mikojanu uspelo do konca tedna doseči zadovoljiv sporazum s Castrom, ki naj bi omogočil dokončen razplet le sicer za svetovni mir tako nevarne krize.

● V sredo se je v Sofiji zaključil 8. kongres Bolgarske komunistične partije. V zaključnem govoru je prvi sekretar KPVB podprl politiko miroljubne koeksistence ter ostro napadel albansko vodstvo. Na koncu je omenil tudi večletni boj proti frakcijski dejavnosti Červenkovca in Jugova, ki sta bila z nekaterimi drugimi

izključena iz partije in odstranjena s položaja, ter opozoril na dejstvo, da v Bolgariji še vedno niso premagali posledic »kulta osebnosti.«

● Kitajske oborožene sile so še vedno na indijskem ozemlju. Indijski voditelji si močno prizadevajo, da bi v obrambi domovine čimbolj mobilizirali ljudstvo, po drugi strani pa išče premier Nehru pot do častnega miru, sprejemljivega za obe strani. Kljub temu pa indijski voditelji še ne napovedujejo skorajšnjega sporazuma, kajti Kitajska je indijske predloge za pogajanja zavrnila. Parlament je nato sprejel resolucijo, v kateri je med drugim rečeno, naj indijsko ljudstvo prežene agresorja, ne glede na to, kako dolg in težaven bo boj...

● Uradno sporočilo pravi, da bodo ZDA porabile za akcije, ki so v zvezi z blokado Kube, okrog 100 milijonov dolarjev!

● Zahodnonemški kancler Adenauer je trenutno v ZDA, kjer se s Kennedyjem razgovarja o prilagoditvi svoje politike do Berlina v sedanjem mednarodnem položaju.

● Vladi Združene arabske republike in Jemena sta sklenili petletno obrambno pogodbo. Jemen je zaprosil za orožje tudi Sovjetsko zvezo.

● Umrla je Eleonora Roosevelt, žena znamenitega ameriškega predsednika v letih pred vojno in med vojno. Eleonora Roosevelt je bila ugledna socialna in kulturna delavka, ki je mnogo storila za svetovni mir.

Od petka do petka doma in po svetu — Od petka do petka doma in po svetu — Od petka do petka doma in po svetu

O predosnutku nove ustave

To je doseženo s tem, da je protiustavna: (in prepovedana). — vsaka oblika združevanja v gospodarstvu za dosego monopolističnih ciljev, ali ki bi preprečevala oz. ovirala svobodno izmenjavo dobrin ali služila za pridobivanje materialnih ugodnosti, ki ne temeljijo na delu;

— vsaka samovolja, s katero se kršijo ali omejujejo pravice človeka, ne glede na to, kdo to stori;

— vsaka propaganda in izzivanje nacionalne neenakopravnosti, razpihovanje nacionalnega ali verskega razdora ali nestrpnosti, uporaba vere v politične namene;

prepovedano in protiustavno:

— uporabljati silo, razen ko je po zakonu dopustna;

— preprečevati vlaganje pritožb, tožb in peticij. Nezanje je zika ne more biti ovira za uveljavljanje pravic.

Tudi za samega zakonodajavca so postavljene omejitve v cilju, da se varuje ustavnost. Del teh omejitev se nanaša na organe oblasti sploh:

— ustava se lahko spremeni le po predpisanem postopku;

— zakoni in drugi pravni predpisi morajo biti v skladu z ustavo.

Za učinkovito varstvo ustavnosti in zakonitosti skrbijo redna sodišča (občinska, okrajna, republiška, vrhovna, Vrhovno sodišče Jugoslavije), ustavna sodišča (Ustavno sodišče Jugoslavije, ustavna sodišča socialističnih republik) in Javno tožilstvo.

Od vseh družbeno političnih skupnosti obravnava predosnutek nove ustave le organizacija federacije in prepušča republikam, da se same organizirajo s svojimi ustavami, občinam in okrajem pa, da se organizirajo s svojimi statuti. Seveda morajo biti vsi ti predpisi v skladu z zvezno ustavo oziroma ustavnim redom, ki ga ta uveljavlja.

ZVEZNA SKUPŠČINA je najvišji organ oblasti v državi. Ima pet domov: Zvezni zbor, Prosvetno-kulturni zbor, Socialno-zdravstveni zbor in Politično-upravni zbor. Zbor narodov se formira v okviru Zveznega zbora. Vsak dom šteje 120 poslancev. Pristojnosti skupščine so v predosnutku podrobno določene. Mandat skupščine traja štiri leta, s tem da se vsako drugo leto menja polovica poslancev.

PREDSEDNIK REPUBLIKE je najvišji politično-izvršilni organ federacije, ni pa več predsednik Zveznega izvršnega sveta. Je vrhovni komandant oboroženih sil. Razglašuje zakone, imenuje mandatarja, predseduje Svetu federacije, predstavlja FSRJ. Za delo odgovarja Zvezni skupščini. Mandat traja štiri leta in je lahko zaporedoma izvoljen še za eno mandatno dobo. To poslednje ne velja za Josipa Broza-Tita.

ZVEZNI IZVRŠNI SVET je stalni izvršilni organ Zvezne skupščine s politično izvršilno funkcijo za zadeve iz pristojnosti federacije. Ima predsednika in določeno število članov, ki jih na predlog mandatarja izvoli Zvezni zbor izmed članov Zvezne skupščine. Zvezni izvršni svet opravlja funkcije vlade in skrbi za izvrševanje in izvajanje zveznih zakonov in drugih aktov Zvezne skupščine. Za svoje delo odgovarja Zvezni skupščini.

ZVEZNA UPRAVA, ki jo predstavljajo zvezni državni sekretariati in zvezni sekretariati (doslej sekretariati ZIS) ter drugi upravni organi. Komitejev predosnutek naše nove ustave ne pozna več; novo je tudi načelo ponovne volivnosti oziroma ponovnega imenovanja.

JUGOSLOVANSKA LJUDSKA ARMADA je temeljna oborožena sila FSRJ. Njen najvišji starešina je predsednik republike. Je strogo centralizirana institucija. Službo v JLA ureja poseben zakon. Novost: nihče nima pravice podpisati kapitulacije Jugoslavije.

KONEC

Razgovori o ustavi v ribniški komuni

Tudi v ribniški komuni so razgovori o predosnutku nove ustave v polnem teku. Dosedanje razprave so med drugim pokazale, da bo treba resno premisliti, kako se bo v bodoče izvajalo ustavno načelo javnosti, ker občani doslej niso redno obveščeni o dogodkih, prav tako pa se jih je doslej premalo vključevalo v oblikovanje predlogov raznih ukrepov (odlok o agrominimumu, reforma socialnega zavarovanja, sprejem odloka o dopolnilni dokladi iz kmetijstva itd.). Tudi naši strokovnjaki so se doslej vse preveč poglobljali v svojo stroko in je marsikoga dobila ustava nepripravljenega; nasprotno pa so pokazali prosvetni delavci veliko volje pri tolmačenju predosnutka...

Razprave so tudi pokazale, da se za ustavo bolj zanimajo ljudje v vaseh kot v večjih krajih (Ribnica, Sodražica). Poglejmo, kaj je ljudi najbolj zanimalo:

Otavice: Ljudje so spraševali, kaj je podružabljanje gozdne proizvodnje, zanimali so se za zemljo polproletarcev, za vprašanja pokojnin. Zaskrbelo jih je zmanjševanje števila kmetov, zakaj obdelava zemlje ni zadovoljiva (ker družba zahteva večjo blagovno

proizvodnjo, so tudi potrebni večji arondirani zemljiški kompleksi) itd.

Ribnica: Razgovor je bil sklican za uslužbenca ObLO, zdravstveni dom in podružnico OZSZ, žal pa po dobro podanem referatu o predosnutku ni bilo nobenega vprašanja. Vsekakor zanimiv pojav, ob katerem se lahko vprašamo, kako bodo ti ljudje (člani občinskega aparata) lahko strokovno vplivali na oblikovanje ustavnih načel v občinskem statutu?!

Razgovori o ustavi

Razgovori o predosnutku nove ustave se nadaljujejo. Zanimanje občanov za novo ustavo je izredno. V večini krajev in v večini delovnih kolektivov je obisk na razgovorih presegel vsa pričakovanja. Veliko zanimanje potrjuje tudi dejstvo, da so nekateri razgovori trajali tudi po več kot 5 ur.

V Zeljnah so občani vpraševali predvsem, zakaj določa predosnutek posredne volitve v zvezne organe in kakšni ukrepi bodo podzvzeti proti ljudem, ki nočejo delati (na primer ciganom).

Člani kolektiva občinskega ljudskega odbora Kočevje so se zanimali, če so volitve po novem sistemu bolj ali manj demokratične. Vprašali so tudi, če bodo uslužbeni javnih služb dobili status neposrednih proizvajalcev in kaj pravi ustava o privatni lastnini.

Na razgovoru v Kmetijski zadruzi Kočevje je predavatelj odgovarjal še na naslednja vprašanja članov kolektiva: Ali bodo člani zvezne in republiške skupščine tudi drugje v delovnem razmerju? Kako je z rotacijo volivnih in gospodarskih kadrov? V čem je razlika med družbeno in državno ter privatno in osebno lastnino? Ali se sedanje gospo-

darjenje v gozdovih smatra kot podružabljanje? Predlagali so tudi, naj bi občinski statut podrobneje določil pravice občanov.

V podjetju »Zidar« Kočevje je bila razprava živahna. Proizvajalci so vpraševali predvsem, zakaj ima skupščina več domov, kako je z rotacijo, kakšni bodo odnosi komuna-podjetje, kako je z delitvijo dohodka po delu, kakšna je razlika med občanom in državljanom, kakšne so prednosti novega sistema volitev in drugo.

V podjetju »Oprema« Kočevje so vpraševali predvsem o rotaciji v gospodarskih organizacijah in skupščinah, o osebni lastnini in lastninskih pravicah, novem načinu volitev, kako bodo zasedali novi zbori, kako je s ponovno izvolitvijo v skupščino, kako je tolmačiti »da ima vsak pravico do dela« in drugo. Posebno so se zanimali še za referendum, namreč kdo, kdaj, zakaj in v kakšnih primerih ga lahko razpiše, ter če ga lahko razpiše tudi podjetje. Ker zanima to vprašanje verjetno vse občane, bomo nanj odgovorili v eni naslednjih številok našega časopisa.

V Narodni in Komunalni banki Kočevje so vprašali predvsem, če bodo smeli občani ustanavljati podjetja in če bo direktor lahko po poteku mandatne dobe ponovno izbran za direktorja ter še o nekaterih drugih zadevah.

Razgovor o ustavi v Ponikvah

(sa) — Krajevna organizacija SZDL Ponikve je organizirala 6. novembra razgovor o predosnutku zvezne in republiške ustave in občinskega statuta. Predaval je Janez Koščak, tajnik ObLO Grosuplje.

Predavatelj je najprej seznanil poslušavce s pojmom ustave, podrobneje je razložil nekatera poglavja predosnutka, orisal nekatere ustavne spremembe v zvezni in republiški skupščini, podrobneje pa je spregovoril o svoboščinah, pravicah in dolžnostih človeka in občana, o šolstvu, sodstvu, obrti, kmetu itd.

Po predavanju se je razvila živahna razprava; ljudi je najbolj zanimal bodoči razvoj socialističnih odnosov na vasi, zemljiški maksimum itd.

kritičnih pripomb na gospodarjenje v zadružni ekonomiji Ugar.

Kot: Poslušavci so se zanimali za tržne cene, odnose med KZ in zasebnimi proizvajalci, za delitev dohodka po delu, o davčnih bremenih in kmečkem zavarovanju itd.

Občani na Bregu so vprašali, kako bo država regulirala davčno politiko v bodoče in kaj bo s stariimi ljudmi na kmetijah, v Dolenjih Lazih pa so se zanimali za sodelovanje občinske uprave s proizvajalci.

V Ortnoku so se občani zanimali za odnose v kooperaciji, za vprašanja razpona osebnih dohodkov ter za škodo po divjadi. Predlagali so, da bi lovske družine, ko povračujejo škodo, ki jo napravi divjad, priznavale tržno in ne odkupno ceno.

Sodražica: Zanimalo jih je načelo rotacije in omejitve ponovne volivnosti ter razmerje med zvezno in republiško ustavo.

Zimarice: Reforma socialnega zavarovanja, zakaj plačujejo recepte le tisti, ki so v delovnem razmerju in ne tudi kmečki zavarovanci.

V Kovinskem podjetju kljub temeljito podanemu pregledu predosnutka ustave ni bilo nobenega vprašanja!

V Loškem potoku so razpravo preložili na 25. november, ko bo govoril poslanec M. Hace, udeležili pa se je bodo tudi predstavniki ObLO. Zelo živahna razprava pa je bila v Malem logu. Ljudje so spraševali, kaj bo z zemljo polproletariata in kdo bo obdeloval zemljo le-teh, ki bo ostala po določenih zemljiškega maksimuma. Zanimali so se tudi za podružabljanje gozdne proizvodnje, kaj bo s polproletariatom v pasivnih območjih ter kdo bo skrbel za stare ljudi, ko ne bodo mogli več delati na kmetijah.

(vec)

Nova delovna zmaga

Jugoslovanska mladina je zabeležila 11. novembra novo, pomembno delovno zmago pri izgradnji avtomobilske ceste »Bratstvo-enotnost«. Tedaj je predsednik Zvezne gospodarske zbornice in član ZIS Jakob Blažević izročil prometu 95 in pol kilometra dolg odsek avtomobilske ceste, ki jo je mladina zgradila 19 dni pred rokom. Ob tej priložnosti je bilo v Svetozarevu veliko zborovanje, ki se ga je udeležilo 50.000 brigadirjev in prebivalcev Svetozareva in okoliških mest.

Po slovesnosti so se kolone avtomobilov spustile po novi asfaltirani cesti proti Paračinu. Cesta se elegantno vije med griči, je brez večjih vzponov in se pri Paračinu spoji z že prej zgrajenim delom. V Bagrdanski ožini so graditelji premaknili strugo Morave za 20 metrov in napravili prostor za cesto... V nekaj več kot šestih mesecih je okrog 30.000 brigadirjev skupno s številnimi gradbenimi podjetji na povsem novi trasi speljalo 53.639 m betonskega in 41.806 m asfaltnege cestišča. Vozišče je široko sedem in pol metra, cesta pa 10 m.

Popoldan in zvečer zadnje nedelje so bile vzdolž vse trase, v vseh brigadirskih naseljih, številne kulturne in zabavne prireditve ter športna tekmovanja, takoj nato pa so se pričeli mladi graditelji razhajati, pristrčno si stiskajoč roke in z obljubami: »Prihodnje leto se zopet vidimo!«

Prihodnje leto bo mladina zgradila zadnji del avtoceste, 58,5 km od Osipnice do Beograda in del v Makedoniji. Tako bo najvažnejša in najlepša magistrala, ki bo spajala najsevernejši in najjužnejši del naše domovine prihodnje leto popolnoma zgrajena, in sicer v dolžini okrog 1.100 kilometrov.

IZ HOLLYWOODA

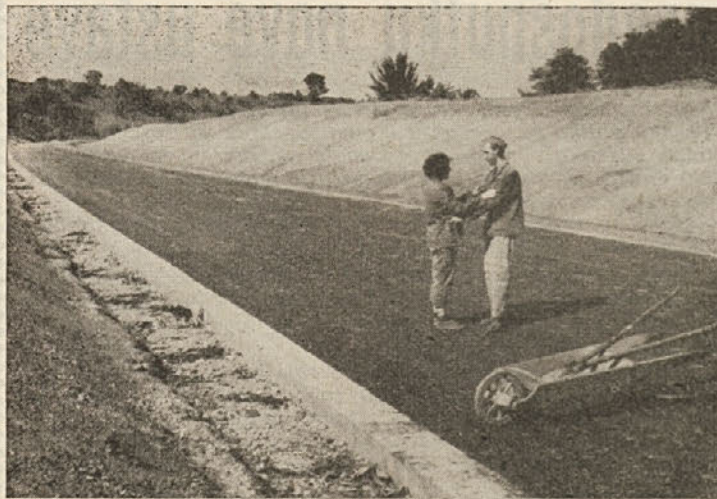
»Ko se bom poročila, bo veliko moških nesrečnih!« je dejala filmska igravka.

»Saj se vendar lahko poročiš samo z enim naenkrat,« jo je zavrnil oboževalec.

FILOZOFIJA

Teza: Svet vlada strah.
Dokaz: Miš se boji mačke, mačka psa, pes gospodarja, gospodar žene, žena se pa boji miši.

Naša mladina je letos praznovala tudi pomemben jubilej, 20-letnico mladinskih delovnih brigad. V tem času je mladina od prve pomembnejše delovne akcije v Sanici pri Prijedoru leta 1942 do danes zgradila stotine kilometrov cest in železniških prog, številne tovarne in hidrocentrale, skratka, priskočila je na pomoč povsod, kjer je bilo potrebno...

»NASVIDENJE PRIHODNJE LETO!«

Trgovina v Grčaricah

Nov trgovski lokal je bil v Grčaricah že od nekdanj nujno potreben. Ves čas je bila trgovina v spodnjih prostorih »Jakličeve« hiše, ki pa jo je že hudo načel zob

časa. To vedo najbolj povedati stanovanjci, ki v njej stanujejo in morajo ob deževju znesti na podstrežje cel kup posode, da se vsaj malo zavarujejo pred dežev-

nico, ki pronica skozi rešetasto streho. Tudi trgovina je bila premajhna in ni zadoščala potrebam, ki so se iz leta v leto večale.

Zaradi tega in zaradi precejšnjega letnega prometa ter večkratnih intervencij so sklenili preurediti trgovski lokal. Zaradi slabe in dotrajane zgradbe, kjer stranke kmalu ne bodo mogle več stanovati, pa bi bilo nujno potrebno napraviti rekonstrukcijo celotnega posloplja — predvsem ostrešja. O tem so tudi govorili na raznih sejah in sestankih. V ta namen je na prošnjo ObLO Ribnica odobril Gozdni obrat Grčarice 10 m³ lesa za novo ostrešje. Ostalo pa naj bi prispevali ObLO, ker je stavba občinska ter Trgovsko podjetje »Jelka« Ribnica.

Dela so se tako začela in trgovina se je preselila v »začasne« prostore. In res so to bili začasni prostori, saj so dela napredovala s tako naglico, da ima po več kot letu dni stavba še vedno staro streho. Dela za preureditev spodnjih prostorov v trgovski lokal pa so v zaključni fazi. Otvoritev novega lokala bo 29. novembra.

Ostala popravila bodo nadaljevali prihodnje leto.

N. Černe

Mladina o ustavi

10. novembra sta DU Kočevje in ObK LMS organizirala razpravo o ustavi, ki jo je vodil član CK LMS Mitja Stupan. Poudaril je, naj ustave ne obravnavamo kot pravni akt, temveč naj se razgovori prilagodijo interesu mladih ljudi. V bodoče tudi ne smemo kampanjsko obravnavati ustave, ampak le ožja področja, n. pr. problem zaposlovanja mladih ljudi, pomen demokracije, šolstvo itd. Te stvari mladega človeka najbolj zanimajo.

Razprave so se udeležili člani občinskega komiteja LMS, predsedniki in sekretarji aktivov in člani predavateljskega aktiva DU, ki predavajo in vodijo razpravo o ustavi med mladino. Po predavanju so mladinci zastavili tov. Stupanu več vprašanj:

Na raznih delovnih mestih imamo več starejših ljudi, ki jih ne moremo kar tako z rotacijo zrniti s položaja, čeprav imamo dovolj mladih ljudi, sposobnih za določena delovna mesta.

Kakšno mesto naj ima LMS v statutu komune? Ali naj ima mladina svoje mesto le v zboru mladih občanov?

Velja rotacija tudi za direktorje osemletk, srednjih šol in dijaških domov?

Kako je z dedovanjem in privatno lastnino?

VON

OBRAZI

Korl iz Prigorice

Pod tem imenom ga poznajo daleč naokrog, po vsej Ribniški dolini. Poznajo ga kot dobrega, skrbnega in vedno nasmejanega »birta«, se pravi človeka, ki se razume na svoj posel, ki zna izdatno poskrbeti za željne goste. Svoje delo opravlja z veliko ljubeznijo; prav zato menda ljudje radi zahajajo k njemu, ker vedo, da se bodo v njegovi gostilni dobro počutili...

Vedno je poskočen in dobre volje, pripravljen za razgovor, za šalo in, če drugače ne kaže in če imačas, rad skupaj z gosti oceni vrednost kapljice iz svoje kleti. Tudi najin pogovor za gostilniško pečjo je hitro stekel, medtem ko je zunaj vztrajno lilo.

»KAKŠEN MORA BITI PO TVOJEM GOSTILNIČAR, ČE HOČE USPETI?«

— Predvsem mora biti prijazen do gostov. Pijača in postrežba morata biti kvalitetni, cene zmerne. Precej velja tudi dobra volja (meni je nikdar ne manjka). Gost mora gostilničarju zaupati, čeprav precej zapravi, mora naslednji dan vedeti, zakaj je zapravil: to

se pravi, da se mora dobro zabavati... Dober gostilničar tudi ne sme biti klepetav, ne sme obrekovati gostov, skratka, vedeti mora, da gostje niso zaradi njega, ampak obratno! Seveda pa mora tudi gost spoštovati »birta«...

»KAJ MENIŠ O MESECU BOJA PROTI ALKOHOLIZMU?«

— Hja, nič kaj prav mi ni prišel... saj veš, kšeft je kšeft. Birt-

je smo zato, da alkohol dejansko uničujemo! Sicer pa drži, da gre marsikdo v tem »uničevanju« predaleč, kar škodi zdravju in sveči v družini. Takim gostom ne bi smeli točiti alkohola...

»O SVOJIH GOSTIH MISLIŠ SEVEDA VSE NAJBOLJŠE?«

— Seveda! Zadovoljen sem z njimi, ker so solidni in pošteni (pivci).

»Z NOVO CESTO SE BO TURIZEM V NAŠIH KRAJIH ŠE BOLJ RAZVIL. KAJ BI BILO PO TVOJEM MNENJU ZA TO ŠE TREBA STORITI?«

— Morda bi uredili nekaj smučarskih terenov na Veliki gori, pri nas pa n. pr. kopalnišče v Prigorici (brez posebno velikih investicij!). Jaz bom uredil gostinski vrst, ker se zavedam, da bo tujski promet z novo cesto veliko večji. Uredil bom tudi tujske sobe (okrog 10 ležišč)...

»GOSTINSTVO JE V NAŠIH KRAJIH ŠE SLABO RAZVITO?«

— Oh, marsikaj bi bilo še treba

urediti. Kar škoda se mi zdi, ko imamo take pogoje za turizem. No, počasi se bo tudi to uredilo.

»KOT »BIRT« DOBRO POZNAŠ KAPLJICO IN JO RAD PRIPOROČAŠ GOSTOM. GA VČASIH TUDI SAM MALO SRKNEŠ?«

— I seveda, kaj pa misliš! Če je vinček dober, da rad malo srknem, pa tudi gostom ga privoščim; slabega niti ne kupim, kaj bom z njim! Iz srca uživam, če so ljudje veseli, če najdejo v dobri kapljici uteho in veselje... Sicer pa zadnje čase bolj malo pijem: pojutritnjem bo že tri dni, kar sem ga zadnjič...

»KOT GOSTILNIČAR VERJETNO NISI VELIK PRIJATELJ Z BREZALKOHOLNIMI PIJAČAMI?«

— Zakaj, ravno nasprotno! Če se ga gost pri meni nabere, imam kot zdravilo vedno brezalkoholne pijače, ki gredo dobro v promet. Kokto in limonado pije predvsem mladina, kar je treba pohvaliti...

(fravec)

OB MAIMANOVEM URESNIČENJU ARHIMEDOVE ZAMISLI

Svet vedno bliže razpotju: ali v srečno bodočnost ali v smrt

»ŽARKI SMRTI« SO TOREJ ŽE ODKRITI, POTREBNO JIH JE LE IZPOPOLNITI. BODO DOSTOPNI TUDI NERAZVITIM IN SIROMAŠNIM DEŽELAM. POZNAJO JIH TUDI V SZ.

Že v starem veku, v dobi lo-ka in pušice, je človek mislil na »žarke smrti«. Legenda pravi, da je slavni Arhimed predložil bralilcem Sirakuze, na po-stavijo na mestno obzidje velika šesterkotna ogledala, sestavljena od neštetihih premičnih ploščic iz izglajene medenine. Z njimi je stari modrec nameraval zajemati tople žarke južnega sonca in jih koncentrirane usmerjati na rim-ske vojne ladje, ki so obkolile me-sto, da bi jih z nevidnim orožjem zažgal in uničil. Toda Sirakuza je padla še preden so Arhimedovo zamisel mogli uresničiti.

Toda evolucija orožja se je na-daljevala, najprej počasi, nato vedno hitreje in hitreje posebno po odkritju smodnika, dinamita, nato motorjev, vse do sedanje je-drske bombe in rakete.

Zadnji že fantastični skok je bil uresničen v samih 20 letih in se je na koncu spremenil v negacijo samega sebe. Medcelin-ska raketa, ki z 20-kratno brzino zvoka z jasnega neba trešči z vodikovo glavo na katero koli točko naše zemeljske krogle, je usodno enostranska. To strahovi-to orožje, ki more v nekaj urah spremeniti v prah in pepel tudi največje mesto in pomoriti vse njegovo prebivalstvo ter uničiti vso njegovo civilizacijo, je iz-ključno ofenzivno orožje. To orož-je more biti obrambno izključno svojo lastnostjo, da je neubran-ljivo, to se pravi, da brani z grož-njo, da bo uničen ne le napadeni, pač pa tudi napadalec. Hkrati pa je ta oborožitev — vodikove bom-be in rakete — tako strahovito draga, da si jo moreta privoščiti le dve velesili — ZDA in SZ.

Ceprav so se v vseh dobah sta-rega, srednjega in novega veka tudi resni znanstveniki in ne le fantasti pogosto vračali k Arhime-dovi zamisli, je skrajno enostav-no načelo, kakor ustvariti »žarke smrti«, oziroma kako jih povezati v smrtonosne snope z izredno ru-silno silo, bilo rešeno šele v zad-njih dveh letih. Tako se vsaj zdi.

Julija 1960. leta je Theodore Maiman v samotni »tovarni mi-sli« nekje v kalifornijskih gorah prvič z uspehom preizkusil svoj LASER (kritica za Light Amplifi-kation by Stimulated Emission of Radiation, kar pomeni okrepitev svetlobe s pospešenimi oddajnji žarkov).

Aprat je majhen, enostaven in enen. Okoli rubina v obliki pali-ce, katerega strani so odrezane in prevlečene s srebrom, je ovita spiralna zelena impulсна žarnica. Svetloba žarnice, ki z vseh strani prodira v rubin, se skozi njegove kristale lomi, odbija od enega sre-brnega zrcala do drugega in se pri tem vsakokrat krepi, da bi na koncu prodrla v obliki snopa rde-čih žarkov, debela kot svinčnik. Ta snop žarkov sestavlja samo istosmerna svetloba z enako val-lovno dolžino, kakršne priroda ne pozna. Zato je ta svetloba zaradi teh lastnosti koncentrirana, pove-zana v snop, in na točki, kamor je usmerjena, v desetinki sekun-de povzroči tolikšno temperaturo, kakršne ne zasledimo niti na soncu.

Nobena človeku doslej znana snov se temu žarku, točneje temu snopu žarkov ne more upreti. S tem aparatom so v laboratorijih raztopili v paro tudi najbolj od-porne legure tantala, volframa in drugih težko topljivih kovin. Maja letos so z Laserom »bombardirali« Luno. Trinajstkrat so proti 400 kilometrov od nas oddaljenemu spremljevalcu Zemlje — Luni — poslali snop žarkov in vsakokrat se je po 2,6 sekunde oglasil »od-mev«. Na Luni je moč laserovega žarka še vedno tolikšna, kakršna je svetloba fotografskega »bliza«.

Obe največji velesili, ki se ni-česar drugega toliko ne boje kot rušenja ravnotežja in oborožitvi, sta se z vsemi razpoložljivimi si-lami in sredstvi vrgli na delo za izpopolnitev »žarkov smrti«. Sov-jetski tisk je že objavil podrobnosti o tovrstnih poizkusih v SZ, zahodni tisk pa pravi, da se s to zadevo ukvarjajo najboljši sovjet-ski strokovnjaki, kot n. pr. Kapica

Podmornice bodo plule ob ocean-skem dnu

Washington — Poveljnik neke ameriške podmornice na atomski pogon, ki je pred kratkim plula pod ledom na področju Severne-ga tečaja, je izjavil po srečno končani poti, da bodo lahko prihodnje podmornice, ki bodo po-polneje opremljene od dosedanjih, plule mnogo globlje in verjetno celo tik ob oceanskem dnu.

Po besedah tega poveljnika zna-ša globina, v katero se sedaj spu-ščaajo podmornice, približno 120 metrov. Izjavil je, da je plula med nedavno potjo v polarnem prede-lu njegova podmornica samo 6 m nad oceanskim dnom. Šest metrov nad njim pa je bil led, ki je bil debel kakih 120 metrov.

Za smeh

STRAŠNO

Mož pride iz službe z mučeni-škim obrazom:

— Oh, danes sem garal kot čr-na živina!

— Ali ste imeli toliko strank?

— Še huje je bilo: šefovo sobo so belili in je zato ves dopoldan sedel v naši pisarni!

LUKSUZ

— Janez, povej mi, ali je elek-trični štedilnik v stanovanju luk-suz ali ne?

— Hm, to je težko reči... po-vej mi najprej, v čigavem stan-ovanju: v tvojem ali mojem?

— V mojem.

— To je luksuz!

in Landau. Iz ZDA pa je prišlo o tem več podatkov in ve se, da kakih 400 ameriških družin vneto dela na tem področju.

Izpopolnjeni Laser bi postal po-polno obrambno orožje proti se-danjemu najstrašnejšemu orožju. Z brzino svetlobe bi njegov snop žarkov mogel doseči tudi najhi-trejšo raketo in jo med poletom, visoko v ozračju, uničiti. Takšno orožje bi avtomatično postalo tudi popolno napadalno orožje: z umet-nega satelita ali pa še bolje z Lu-ne bi »žarki smrti« mogli požigati tovarne, mesta, polja itd. In vse to z naglico in točnostjo, ki ga ne zmore nobeno tudi najpo-polnejše raketno orožje. Povrh te-ga bi to orožje bilo neprimerno cenejše od sedanjega orožja.

Toda vprav v tem se krog tudi zaključuje. Laser ne ustvarja le popolnega ravnotežja med obema velikanoma. Popolno in absolut-no orožje jutrišnjega dne praktič-no ne bo več odvisno od ogrom-nega industrijskega potenciala dveh velesil. Vsaka, tudi najmanj razvita dežela danes razpolaga z materialnimi sredstvi, da more izdelati ali vsaj kupiti to orožje v potrebnih količinah in v različ-nih variantah, od ročnih »samo-kresov«, do baterij »težkih topov«.

Nešteti milijoni ljudi naše Zem-lje danes čutijo in vedo, da bi bilo mnogo bolj enostavno in mnogo manj nevarno s to igro smrti eno-stavno prenehati in da bi bilo mnogo bolj učinkovito in varno ubrati pot razorožitve. Kljub temu se tekma v oboroževanju na-

daljuje in to vedno hitreje in ved-no manj kontrolirano, da bi do-seglo popolno protislovje, svoje lastno negacijo.

Predvsem je popoln razvoj no-vega orožja — »žarkov smrti« — še pred nami, je torej v mraku negotovosti. Nihče namreč z go-tovostjo ne ve, koliko bo ta proces trajal. Začela se je torej no-va revolucija oboroževanja, mor-da zadnja, hkrati pa tudi najbolj nevarna. To bo moralo — vsaj za-časno — privedi do motnje v od-nosu sil, dejanskih in namišljenih, in zaradi tega do povišane tem-perature, do povečane nerazve v odnosih med velikimi silami.

Napori za pomiritev duhov, za vzpostavitev medsebojnega zaupa-nja morejo dobiti svoj najbolj učinkovit izraz prav v konstruk-tivnem obravnavanju problema razorožitve, in to ne glede, če bi šlo le korak za korakom, počasi in postopoma. Ti napori bi mogli predvsem znatno zmanjšati nevar-nost prehodnega razdobja, pre-hodnih motenj v odnosu sil, ki nas nujno čakajo. Toda mogli bi hkrati doseči tudi znatno več: razmere, do katerih je svet v raz-voju oboroževanja prišel, še pose-bej razmere, do katerih bo nujno vodil nadaljnji proces tega raz-voja, nudijo realno bazo, da se s splošno razorožitvijo sporazumno in o pravem času korenito odstra-nijo vse nevarnosti in da se do-končno odstrani težka hipoteza za srečnejšo bodočnost človeštva.

Iz »Prosvete«

Tehnika v naših domovih

Živimo v dobi, kateri je teh-nika vtisnila neizbrisen pečat. Dnevno nas presenečajo no-vi podvigi tehnične znanosti na vseh področjih, podvigi, ki jih včerajšnji človek še slutil ni. Kar je včeraj veljalo za utopijo, za čudež, je danes že resnično dejstvo. Kaj bo ju-tri, lahko samo ugibamo.

Nenehni razvoj tehnične znanosti pa močno vpliva na način življenja današnjega človeka. Tehnika mu omogoči izkoriščati bogastva našega planeta in s tem zboljšati živ-ljenske pogoje. Od nas je od-visno, kako znamo te pridobitve izkoriščati v svoje do-bro. Zavedamo se, da so na svetu narodi, ki nas v tem pogledu še prekašajo, ki si z naglico osvajajo sadove na-predka tehnične znanosti. Vsi naši napori naj bodo usmer-jeni k cilju, da se z nas čim-prej izbrišejo sledovi naše su-ženjske preteklosti in da se tudi mi vvrstimo v vrste viso-ko razvitih dežel.

Seveda pa je za ta nagli napredek potrebno sodelova-nje nas vseh. Kaj pomenijo še tako koristne pridobitve teh-nične vede, če smo o njih sla-bo poučeni in če jih ne znamo v vsakdanjem življenju pravil-no izkoriščati.

Na območju naše občine de-luje lepo število tehničnih

strokovnjakov z več področji kot so: kmetijstvo, gozdarst-vo, lesna industrija, gradbeni-štvo, kemija, rudarstvo, elek-trotehnika, strojništvo, tekstil-na tehnika in promet. Kljub temu, da je vsakdo več ali manj angažiran na svojem de-lovnem mestu, kjer prispeva po svojih močeh h gospodar-skemu dvigu in k višji stopnji civilizacije občanov, pričaku-jemo, da bo poleg svoje os-novne dolžnosti prispeval skupnosti tudi s tem, da bo prenašal svoje znanje na svo-jo neposredno okolico, da bo kot nosivec napredka in svoji stroki pomagal oblikovati člo-veka, ki bo sposoben slediti tempu današnjega časa.

Zato si je Društvo inženir-jev in tehnikov občine Kočev-je v letošnjem mesecu tehnike postavilo nalogo: posredovati svojim soobčanom oz. celot-nemu krogu bravcev »Novica« nekaj napotkov s posameznih področij tehnike, ki bodo sle-hernemu lahko koristno slu-žili pri vsakdanji uporabi raz-nih proizvodov široke potroš-nje. Prispevke bodo objavljali naši strokovnjaki pod gornjim naslovom.

Mogoče ima kdo kakšna vprašanja s tega področja? Sporoči naj jih uredništvu »Novica«, odgovor bo sledil.

Predsednik DIT Kočevje

Urednikova pošta

Prepočasi...

Tov. UREDNIK!

Zivimo v času, ko se okrog nas dogodki izredno hitro vrstijo. Pogosto nam primanjkuje časa, da ne moremo narediti vsega, kar smo si zamislili. Pa ni čas vedno tisti krivec, ki nam ga zmanjkuje. So tudi drugi vzroki, ki nam delajo težave, da ne moremo izvršiti vsega tako in takrat, kot bi želeli.

Naša pošta ali s polnim slovom — Podjetje za PTT promet — si prizadeva, da bi vskladila prevoz pošte s hitrostjo in potrebami današnjega časa. Oпустиła je zastareli prevoz lokalne pošte s sorazmerno počasnimi potniškimi vlaki in jo začela prevažati z mnogo hitrejšimi poštними avtomobili. Priznati moramo, da je to velik napredek, ki ga je treba pozdraviti. Pa tudi pri tem načinu prevoza pošte so se pojavile pomanjkljivosti, s katerimi se prizadeti državljanji ne moremo strinjati.

Ce boš oddal pismo v Ribnici za Dolenjo vas, Staro cerkev, Kočevje ali katero koli pošto v tej smeri recimo v soboto ob 19. ali 20. uri ali pozneje, bo prišla na cilj šele — četrti dan — to je v torek dopoldan. Če pa vržeš pismo v nabiralnik katerikoli dan preko tedna ob istem času bo pa šele tretji dan dopoldan pri naslovniku. V prvem primeru počiva namreč pismo na pošti v Ribnici polnih 48 ur, v drugem pa 24 ur. Vsakdo mi bo priznal, da ni to brzina današnjega časa. Toliko časa potrebuje pošta iz Hamburga do Kočevja.

Kje so vzroki za tako počasen prevoz pošte iz Ribnice v Kočevje? Kakor sem zvedel, gre vsa pošta iz Ribnice za smer Kočevje najprej v Ljubljano, nato pa naslednji dan v direktni poštni vreči iz Ljubljane v Kočevje. Ob nedeljah in praznikih vozi pošta samo časopisje, zato se poštni avtomobil vrača prazen v Ljubljano, naslednji dan, v torek, pa se vrača po isti poti skozi Ribnico v Kočevje.

Včasih so predpisi res malo preveč togli. Iz Ribnice v Kočevje polnih 46 ur! Dokler so pošto prevažali z vlaki, je bilo mogoče oddati pismo celo na železniški postaji neposredno v poštni voz za vse smeri, tudi za Kočevje in pošta je bila v pol ure na namembni pošti.

Prizadeti koristniki pošte prosimo Podjetje za PTT promet v Ljubljani, da to zadevo ponovno prouči in omogoči hitrejši prevoz pošte iz Ribnice proti Kočevju. Prepričani smo, da bodo lahko ustregli naši upravičeni prošnji brez posebno povečanih stroškov.

F. Matoh, Ribnica

OPOMBA UREDNIŠTVA: Tudi nam se zdi, da je to problem, ki bi ga bilo treba čimprej zadovoljivo urediti, saj, končno, Kočevje ni tako daleč

od Ribnice in bi morala tudi pošta malo hitreje priti iz snega kraja v drugega. Želje bravca iz Ribnice smo posredovali uslužbencem na naši pošti, ki bodo sami odgovorili ali posredovali odgovor iz Ljubljane.

Čestitka

Dragemu časopisu »Novice« Kočevje čestitam k naglemu izboljšanju po dolgi in mučni bolezni z željo, da bi popolnoma okreval in še dolgo živel med nami, kot zdrav duh v zdravem telesu!

Danilo Silc, Sodražica

OPOMBA UREDNIŠTVA: Za čestitko, ki pomeni toplo priznanje za naš trud, obenem pa je vzpodbuda za nadaljnje delo, se kolektiv »Novica« bravcu iz Sodražice lepo zahvaljuje. Tako vidimo, da naši bravci res pozorno prebirajo naš časopis in da je po naših krajih močno priljubljen. Obljubljamo, da se bomo še bolj trudili, da ga bomo skušali še bolj približati bravcem, napraviti še bolj zanimivega in privlačnega. Pri tem pa seveda računamo na sodelovanje čim širšega kroga bravcev: ne čakajte, da pride novinar k vam, sami pišite o vsem, kar je pri vas novega. Čimveč dopisov bomo dobili, toliko bolj pestre bodo strani »Novica«. Se pravi: le ob sodelovanju bravcev bodo naše »Novice« popolnoma okrevale in postavle vaš nerazdružljivi prijatelj...

Kako je s kočevskim muzejem?

Kljub vsestranskemu zanimanju še do danes nisem izluščil prave vsebine Pokrajinskega muzeja v Kočevju. Po dosedaj razstavljenih predmetih izgleda, da bo to muzej narodnoosvobodilne vojne in etnografski muzej.

V nekem razgovoru mi je bilo prikazano, da že obstoji cdločba, ki še ni preklicana in s katero je urejeno to vprašanje, namreč da naj bi bil za celo področje bivšega okraja Kočevje muzej narodnoosvobodilne vojne samo v Kočevju, etnografski muzej pa samo v Ribnici.

Prosim, tov. urednik, če je vam kaj več znanega o tem? Ker so ravno sedaj v teku priprave za preurejanje prostorov za muzej, bi bilo nujno razčistiti to vprašanje.

Andrej Arko

OPOMBA UREDNIŠTVA: Povprašali bomo na pristojnem mestu, kako je s kočevskim muzejem in odgovorili v eni prihodnjih števil.

ZNAMENJE JESENI: Na obeh straneh mostu v Kočevju sta že dlje časa zeleni hišici kostanjarjev, ki ju Kočevjarji zelo radi obiskujejo

NOVI LOKALI

V Ribnici že nekaj mesecev urejajo nov trgovski lokal, to je nekdanjo »Pokovčevo« trgovino nasproti cerkve. Dela so v glavnem že opravljena, le stekla za izložbeno okno še ni... S tem se bo pričela obširnejša obnova trgovskih lokalov v Ribnici (kar je, mimogrede povedano, že nujno potrebno!). V nekdanjo Pokovčevo trgovino se bo preselila Oprema. V sedanjo Opremo so najprej mislili razširiti samopostrežno trgovino, vendar je potreba pokazala, da je bolje, če preselijo tja konfekcijsko trgovino, ki je sedaj zelo na tesnem.

24. novembra se bo dokončno preselila v novo poslopje pošta; sedanji poštni lokal bodo uredili za manufakturno trgovino (Šmalčeva).

Kmalu bo zaključena tudi adaptacija nekdanje občine (milice), kjer je bila doslej v spodnjih prostorih delavska univerza. Sedaj je dodeljena vsa stavba DU. V spodnjih prostorih bo knjižnica, v nadstropju pa predavalnica in pisarna DU ter študijska čitalnica.

Prvi predstavi potujočega kina

Delavska univerza Kočevje je skupno z Občinskim svetom Svobod Kočevje organizirala pred kratkim potujoči kino. Preteklo soboto je že bila prva predstava tega kina v Koprivniku, v nedeljo pa v Strugah. To soboto pa bo imel kino predstavo v Starem logu, v nedeljo pa v Podpreski. Delavska univerza je poskrbela za dober program, ki obsega kvalitetne zabavne filme. Do konca januarja bo potujoči kino predvajal filme »Ko je kraljevala komedija«, »Nedeljska romanca«, »Zakon je zakon«, »Peto kolo«, »Kavboj« in druge.

Organizacijo na terenu (ureditev dvorane in obveščanje o predstavah) opravijo terenske organizacije, medtem ko preskrbita vse ostalo organizatorja.

Potujoči kino omogoča primeren razvedrilo tudi ljudem, ki so oddaljeni od kina in drugih kulturnih središč, zato je prizadevanje Občinskega sveta Svobod in Delavske univerze vredno pohvale.

V dosedanje prostore knjižnice se bo vselila trgovina tekstilne tovarne Sukno Zapuže — obrat Jurjevica.

Na ta način bo storjen pri urejanju trgovske mreže v Ribnici nov korak, toda marsikaj bo še treba urediti za približanje trgovine sodobnim potrebam in željam potrošnikov. (fg)

Cene krompirju naj bodo odvisne od kvalitete

Kmetijsko gozdarsko posestvo Kočevje namerava prihodnje leto zasaditi na 10 do 15 ha krompir. Na teh površinah bi posestvo pridelalo 200 do 250 ton krompirja, kar bi zadostovalo za nemoteno oskrbo mesta Kočevje. KGP pa želi dobiti od trgovske mreže (Trgopromet, KZ) zagotovilo, da bo pridelan krompir tudi odkupljen. Svet za blagovni promet in turizem občinskega ljudskega odbora Kočevje, ki je na zadnji seji o tem razpravljal, je sklenil predlagati KZ in Trgoprometu, naj skleneta s proizvajavcem odkupno pogodbo. Člani sveta so dalje predlagali, naj bi KGP ne sadil samo slabše vrste krompirja (merkur itd.), ki na Kočevskem najbolj uspeva, ampak tudi boljše vrste. Cena krompirja naj bi bila v bodoče tudi odvisna od kvalitete. Doslej je bila namreč za vse vrste krompirja enaka cena, kar pa ni pravilno. Polindustrijski krompir (merkur itd.) daje res za 30 do 40 odstotkov boljši pridelek kot kvalitetne vrste krompirja, vendar ga gre zato tudi za okoli 25 odstotkov več v odpadke kot pri kvalitetnejših sortah.

Upati je, da bo proizvajavec upošteval priporočilo sveta za blagovni promet (in željo potrošnikov) ter posadil tudi krompir boljše kvalitete; in da bodo trgovske organizacije sklenile s KGP odkupne pogodbe in tako zagotovile potrošnikom prihodnje leto zadostne količine krompirja, ki bo imel tudi zeleno kvaliteto. (jp)

Vtisi z ekskurzije na Grm

Na naši šoli je bila že pred nekaj leti ustanovljena šolska zadruga. Deluje zelo aktivno. Letos imamo še posebno lepe uspehe. Za vstrajno sodelovanje smo bili združniki nagrajeni tako, da nam je šolska zadruga omogočila ekskurzijo na Grm. Bilo je megleno, mračno jesensko jutro. Skrbelo nas je, kakšno bo vreme, a kljub temu smo bili dobre volje. Kmalu nas je kočevski polž težko sopihajoč odpeljal s postaje. Še malo zaspani smo po dveurni vožnji prispeli v Grosuplje. Nestrpno smo čakali novomeški vlak, ki pa je prisopil šele čez tritret ure. Vstopili smo in zasedli prazne prostore. Vlak nas je odpeljal v prebujajoče jutro. Sonce je kdaj pa kdaj pokukalo izza dolenskih gričev. Zvedavo smo opazovali pokrajino, skozi katero je drvel vlak. Hitro nam je minil čas in kmalu smo prispeli v Novo mesto.

Ko smo prišli v Novo mesto, smo se skozi središče napotili proti Grmu. Po mestu smo se tisti, ki nismo bili še nikoli v njem, zvedavo ozirali. Kmalu smo pri-

speli v kmetijsko šolo na Grmu. Tu nas je prijazno sprejel ravnatelj šole. Povedal nam je o zgodovini in razvoju šole.

Šola je v gradu, ki je star že 350 let. Ustanovljena je bila pred šestinsedemdesetimi leti. Bila je prva slovenska kmetijska šola, na kateri je bil učni jezik slovenščina. Polja so zelo obširna, imajo pa tudi mnogo krav, prašičev ter malo trte in gozda. Prej so na šoli poučevali vse panoge kmetijstva.

Najprej smo odšli v stari grajski hlev. Tukaj imajo 25 krav sive pasme. Krave imajo še po drugih hlevih. Imajo nad 100 krav. Hlevar, ki je tu v službi, je plačan od litra mleka, zato skrbi, da so krave dobro krmljene. Peljal nas je k velikemu kupu zemlje. Povedal je, da je tukaj spravljena silažna krma, ker nimajo silosa. Vodil nas je mimo senikov in skednjeve v hleve za prašiče. Tu je bilo mnogo prašičev razne sta-

da imajo 2 traktorja, sejalnico, kosilnico in mnogo drugega orodja. Od tu se je dobro videlo na polja, kjer je pravkar oral traktor. Odšli smo milo malega sadovnjaka s pritličnim drevjem na vrt. Sadovnjak je zelo star. Na enem drevesu raste po več vrst sadja. Nameravajo napraviti novega, v katerem bi gojili največ pet vrst pritličnega sadnega drevja. V starem sadovnjaku je nad 100 vrst sadja. Vrt je zelo lepo urejen. Imajo mnogo cvetic.

Po stopnicah smo se povzpeli v park pred šolo, kjer stoji tudi spomenik, in se po ovinkih vrnili na dvorišče. Bilo je zelo lepo. Od predavatelja smo se poslovili. Kmalu smo odšli. V gručah smo si ogledovali mesto. Ob petih zvečer smo šli na postajo. Vlak nas je odpeljal in kmalu smo prispeli v Kočevje. Vtisov z ekskurzije ne bom tako hitro pozabil.

Klun Janez,

7. b razr. šole Jože Šeško

Pionirski kotiček

Z leti se je šola specializirala in sedaj poučujejo izključno samo poljedelstvo in živinorejo. Predavatelj nam je tudi povedal pogoje za vpis v šolo. Šolanje traja 4 leta. Po končanem šolanju dobi učenec naziv kmetijskega tehnika. Sedaj je srednja šola, prej pa je bila nižja in je trajala 2 leti.

rosti. Ko smo odšli in se približali lopi za poljsko orodje, ki je bila zaklenjena, nam je povedal,

Pionirski sestanek

9. novembra smo se zbrali učenci treh razredov osnovne šole v Dolenji vasi. Najprej smo se pogovorili, kako bomo proslavili dan republike, 29. november, ko bomo tudi sprejeli cicibane v pionirsko organizacijo. Nato sta nam tovarišica Lovšinova in učenka Dinka pripovedovali, kako je bilo v Ljubljani na proslavi 20. obletnice pionirske organizacije.

Tovarišica nam je tudi govorila, kako bomo pozimi krmili ptičke,

vsak učenec pa bo nesel tudi srnam nekaj sena in divjega kostanja.

Dogovorili smo se, da bomo spomladi šli s kolesi na izlet proti Sodražici, da bomo spoznali pravila vožnje. Pionirji bomo nabirali star papir, prijavi pa se bomo tudi v šahovski in strelski krožek.

Edi Trdan,

4. razred, Dolenja vas

PROSLAVO PRIPRAVLJAJO

(jp) — Učenci šole na Travi pripravljajo proslavo za dan republike. Učijo se peti nove pesmi in recitirati, dramski krožek pa

bo naštudiral igrico in nekaj priporov. V tem kraju sloni vse kulturno-prosvetno delo na pionirski organizaciji, ker mladine ni. Pionirska organizacija tudi študira novo ustavo. Sklenili so, da bodo zbrali 100 kg papirja ter da se bodo pomerili v šahu s šolarji iz Podpreske. Pred kratkim so bili pionirji tudi na izletu pri Urhu in v Ljubljani.

USTANOVILI BODO

DVA KROŽKA

Na osnovni šoli v Podpreski pripravljajo ustanovitev dramskega in šahovskega krožka. Šolarji tudi pripravljajo program za proslavo dneva republike, 29. novembra, in za dedka Mrza.

tudi sklad za kulturo, katerega bi upravljal upravni odbor sklada, voljen iz vrst članov obč. kulturne tribune in bi bil njej tudi odgovoren. Čeprav do te reorganizacije ne bo prišlo kmalu, se dela moramo lotiti takoj, dr bi navedene spremembe bile formulirane že v novih občinskih statutih.

Po tem zanimivem poročilu se je razvila živahna razprava, v katero so posegali gostje in delegati, ki so obravnavali svoje lokalne probleme. Pokazalo se je, da je mladina na podeželju zelo aktivna in se rada vključuje v društva.

Ko so še slišali ostala poročila in izvolili plenum, nadzorni odbor, delegate za okrajno konferenco in komisijo, ki naj napravi zaključke konference, je delovni predsednik zaključil to lepo uspešno konferenco.

France Cankar

Spomin na počitnice

Vsako leto grem na počitnice k babici in dedku na Gotenc, kjer je zelo lepo. Narava je tu zelo lepa, veliko pa je tudi turističnih točk. Kadar sem na počitnicah pri babici, vedno težko pričakujem mlačve. Ker pa je bil letos pridelek bolj slab, so mlatili kar na roke. To me je močno razočaralo, saj takšne mlačve nisem še nikoli videla.

Na tla v skednju smo položili snope, potem pa sta dedek in babica prišla cepca in tolkla po klasju. Slišati je bilo, kot bi kdo

govoril pika-poka...

Ko smo omlatili, smo odstranili slamo in pometli zrnje, ječmen je babica zvezala, nato pa smo ga še oprali.

Letošnja mlačev se mi je globoko vtisnila v spomin, saj je bila kar malo smešna in starinska, vendar je šlo kar dobro.

Tisti dan, ko smo mlatili, je babica naredila za kosilo štruklje, ki jih napravi vedno, kadar mlatijo...

Fanči Lisac,

7. razr. šole Mirka Bračiča

S kulturo se ukvarja več organov, pravega uspeha pa ni

(Nadaljevanje s 1. strani)

čustva. Dvigniti moramo kvaliteto glasbenega pouka na osnovnih šolah, poskrbeti za pošolsko mladino in se bolj pogumno lotiti vključevanja šolske mladine, njenih pevskih zborov, dramskih in lutkovnih skupin ter jih pridobivati za delo v društvih tudi takrat, ko ne bodo več učenci šol.

Ko govorimo že o mladini, pribijemo, da je povsem napačna trditev na zadnji mladinski konferenci, da se »Svobode« in PD, zlasti v Kočevju, zapirajo v ozek krog in onemogočajo mladim udejstvovanjem na kulturnem polju. Resnica je prav obratna. Svobode in prosvetna društva željno čakajo mlade ljudi in jih vabijo v svoj krog. Pripravljeni so jim vsak čas odstopiti vodstvo in jim pri tem nuditi vso pomoč. Mladinsko vodstvo naj izhaja iz teh ugotovitev in naj udejstvovanju mladine na kulturnem področju posveti čim več pozornosti in naporov.

Svet skrbi za potujoče knjižnice, ki so letos delovale v Fari, Osilnici, Strugah in Koprivniku. Okrajni svet Svobod nam je pri tem delu nudil vso možno pomoč. Od občinskega ljudskega odbora je svet prejel 1.500.000 din.

Ta sredstva smo porabili za pomoč društvom, za organizacijo revije mladinskega petja, za gostovanja in za nakup kinoprojektorja.

Na območju kočevske komune deluje osem prosvetnih društev in štiri Svobode z 900 člani. Slišijo se kritike na račun združitve Svobode Rudnik s Svobodo v mestu, ki si združitve ni želela. Združitve ni dosegla svojega namena in so se pokazale negativne posledice. Na Rudniku naj družbene organizacije razmislijo o morebitni ponovni ustanovitvi lastne Svobode.

DPD Svoboda Kočevje je bila zelo prizadevna. Naštudirali so 3 dramska dela in z njimi tudi gostovali. Pevski zbor »Jakob Galus« je v svojem delu zelo marljiv in upešen. Doma je izvedel celovečerni koncert narodnih in umetnih pesmi, nastopal na raznih proslavah, gostoval pa je v Stari cerkvi, Podpreski, Loškem potoku, v Čabru in v Ribnici ob priliki festivala. — Lutkovna sekcija je naštudirala tri krajša dela in je imela deset uprizoritev za šolsko mladino. — Godba na pihala, ki je pred letom še živovarila, je s svojim delom povsem prenehala, čeprav je tako Svobo-

da kot Svet Svobod skupno z odбором SZDL pokrenil vse, da bi godba še nadalje delovala.

S problemi kulture se ukvarjajo v občini razni forumi, a nihče nima pravega uspeha. Poraja se vprašanje, ali je pametno imeti toliko kulturnih forumov, ki ne dosega tistega, kar bi bilo potrebno? Želimo si močne organizacije, ki bi imela v občini resničen ugled, ki bi jo vsi prebivavci in vsi družbeno-politični forumi cenili. Ali ne bi bilo pametno ustanoviti enotno kulturno organizacijo, ki bi vključevala vse kulturne delavce v občini? Združeni v enotno samoupravno telo vseh kulturnih delavcev bi lahko izrekli svoja stališča, predsednik občine, občinskega odbora SZDL, sekretar ObK ZKS in drugi vodilni ljudje pa jim bodo morali prisluhniti, se z njimi pogovoriti in jim priznati pravico, da vodijo kulturno politiko v občini. To so razlogi, ki nam narekujejo ustanovitev občinske kulturne tribune, ta pa naj bi volila plenum in predsedstvo, ki bi bila nosilca skrbi za redni potek kulturnega življenja v komuni. V okviru te tribune naj bi deloval občinski kulturni center s svojimi komisijami. V njenem okviru naj bi bil

Prišel sem k sebi kruh z vso silo, slanino držim v levcu in bil sem tako zmeden od tako nepričakovanega preobrata, da nisem rekel niti hvala, obrnil sem se na levo okrog, stopil k vhodu in pomislil: »Posvetil mi bo zdaj med lopatice in dečkom ne bom prinesel te hrane.« Ne, dobro se je končalo. In takrat je šla smrt mimo mene, samo malo hladno je zavelo od nje...

Stopil sem iz poveljniške barake na čvrstih nogah, toda na dvorišču pa mi je vse popustilo... Priletel sem v barako in padel nezavestno na cementna tla. Naši so me še v temi zbudili. »Pripoveduj!« No, spomnil sem se, kaj je bilo v poveljniki baraki in povedal sem jim vse. »Kako bomo delili hrano?« je spraševal moj sosed s pograda in glas mu je drhtel. »Vsem enako,« sem mu rekel. Pričakovali smo svit. Kruh in slanino smo razrezali s čvrsto nitjo. Na vsakega je prišel košček kruha, velik kot škatlica vžgalic, sleherni reženj smo natanko pretehtali v roki, toda slanine, saj razumeš, je bilo toliko, da smo si le ustne pomazali. Vse smo pravično razdelili.

Kmalu pa so nas, bilo nas je tri sto krepkih, premestili na osuševanje močvirja, potem pa na Ruhrsko področje v rudnike. Tam sem tudi živel do štiriinštiridesetega leta. V tem času so naši že Nemčijo temeljito zdelali, fašisti so nehali vihati nos nad ujetniki. Lepega dne so razvrstili vso dnevno posado in neki, pravkar prispeli nadporočnik je vprašal preko tolmača: »Kdo je služil v armadi ali pa pred vojno kot šofer — korak naprej!« Sedem ljudi nas je izkorakalo — vsi sami bivši šoferji. Dali so nam ponošene delovne obleke in nas poslali pod stražo v Potsdam. Prispeli smo

MIHAIL SOLOHOV

Človekova usoda 8

tja in razpršili so nas vsakega po svoje. Meni so odredili delo pri Todtu — Nemci so namreč imeli nekakšno takšno prigarjaško pisarno za gradnjo cest in obrambnih naprav.

Z Opel — admiralom sem vozil Nemca — inženirja, ki je imel čin armadnega majorja. Oh, kako debel je bil ta fašist! Majhen, vampast, enako širok kot dolg in od zadaj širokorit kot postavna ženska. Spredaj so mu viseli nad ovratnikom pri plašču trije podbradki, zadaj na vratu pa je imel tri debele gube. Na njem so bili, tako sem sodil, nič manj kot trije pudi čiste maščobe. Ko je hodil, je sopihal kot lokomotiva, požeruh pa je bil tak, da mu zlepa nisi našel para! Ves dan je žvečil in srkal konjak iz stekleničke. Kdaj je včasih tudi meni kaj malega padlo: med potjo se ustaviva, nareže klobase, sir prigrizne in popije; kadar je dobre volje mi vrže tudi košček kot psu. V roke mi nikoli ni dal, ne, menil je, da je to zanj ponižujoče. No, kakor to pač tudi ni bilo najbolje, se vendar s taboriščem ni moglo primerjati in po malem sem spet pričel postajati podoben človeku, po malem seveda, a sem se kljub temu pričel popravljati.

Dva tedna sem vozil svojega majorja iz Potsdama v Berlin in nazaj, potem pa so ga poslali na območje v bližino fronte na gradnjo obrambnih meja proti našim. Tukaj pa sem se dokončno odvadil spanju: vse dolge noči sem razmišljal, kako bi prebегnil k svojim, v domovino.

Prispeli smo v mesto Polock. Ob zarji sem prvič po dveh letih zaslišal, kako grmi naše topništvo in ne veš, bratec, kako mi je zatrepalo srce! Ko sem še kot fant hodil na sestanke z Irinko, mi ni srce tako utripalo! Boji so pote-

kali že kakih osemnajst kilometrov od Polocka. Nemci so v mestu postali vse bolj hudičevi in živčni, a moj debeluh se je vse bolj pogosto opijal. Za dne se vozim z njimi izven mesta, on pa ukazuje, kako se morajo graditi utrdbe, ponoči pa samo popiva. Ves je postal zabuhel, pod očmi pa so se mu spustili mešički...

»No,« mislim, »zdaj nimam več kaj čakati, moj čas je prišel! In ni mi treba pobegniti samemu, temveč moram vzeti s seboj svojega debeluha, našim bo to všeč.«

Med ruševinami sem našel dvokilogramsko utež, jo omotal v obrabljene cunje, da bi, če bi moral udariti, ne pritekla kri, košček telefonske žice pa sem pobral na cesti in vse, kar mi je bilo potrebno, sem skrbno pripravil in shranil pod sprednji sedež. Dva dni prej, preden sem se poslovil od Nemcev, sem se zvečer peljal iz garaže in vidim — po cesti gre nemški poodficir, pijan kot čep in se z rokami oprijemlje zidov. Ustavil sem avtomobil, popeljal sem ga med ruševine, ga iztresel iz plašča ter mu snel čepico z glave. Vse to imetje sem prav tako vtaknil pod sedež in jo brž pobrisal.

Devetindvajsetega junija zjutraj mi je moj major ukazal, naj ga popeljem iz mesta v smeri proti Trosnici. Tam je vodil gradnjo utrd. Odpeljala sva se. Major je na zadnjem sedežu spokojno dremal, meni pa toliko, da mi ni srce poskočilo v prsih. Vozil sem naglo, toda izven mesta sem zmanjšal plin, potem pa sem ustavil avtomobil, stopil ven in se razgledal: daleč zadaj sta vlekla dva tovornjaka. Izvlekel sem utež in bolj na široko odprl vratca. Debeluh se je vrgel nazaj na naslanjač sedeža in posmrčeval kot da je doma pri ženi. No, in su-

nil sem ga z utežjo v levo sence. Glava mu je omahnila. Za vsak primer sem ga sunil še enkrat, toda nisem ga hotel pobiti do smrti. Moral sem ga pripeljati živega, kajti našim bo moral marsikaj povedati. Iz usnjenege toka sem mu potegnili parabelo, jo vtaknil v svoj žep, delovno obleko sem zatlačil za naslonjalo zadnjega sedeža, telefonsko žico sem ovil okoli majorjevega vratu in jo privezal z vozlom na kljuko. To pa zato, da bi se pri nagli vožnji ne zvalil s sedeža. Kar najhitreje sem si s tevažno oblekel nemški vojaški plašč in čepico, no, in potem sem pognal avtomobil naravnost tja, kjer so tla hrumela in kjer se je bila bitka. Nemške prednje postojanke so se pojavile med dvema lesenima bunkerjema. Iz zaklona so poskakali možje z brzostrelkami, jaz pa sem zanalašč zmanjšal hitrost, da bi videli, da peljem majorja. Toda dvignili so krik in mahali z rokami, češ tukaj nikar ne vozi, jaz pa sem, kot da ne razumem, pritisnil na plin in pognal na osemdeset. Preden so se ovedli in pričeli streljati z mitraljezi za avtomobilom, sem bil že na ozemlju nikogar in se pentljal huje kot zajec med lijak.

Od zadaj me bijejo Nemci, naši pa so ponoreli in me obsipavajo s krogliami iz brzostrelk. Na štirih mestih so prestrelili vetrobran, radiator pa so prerešotali s krogliami... A tedaj zagledam gozdič nad jezerom, naše, ki tečejo k avtomobilu, sam pa planem v ta gozdič, odprem vratca, padem na tla in jih poljubljam in dih mi zastaja...

Mlad fant, ki je na vojaški srajci imel zaščitne epolette, kakršnih še nisem bil videl, je prvi pritekkel k meni in zarezal: »Aha, vražji Fritz, si zašel?« Strgal sem s sebe nemški vojaški plašč, čepico vrgel pod noge in mu rekel:

BRANKO ČOPIČ:

Oslovska leta

— Sem, je skrušeno potrdil dijak, zmeden zaradi novega okolja in čudnega korenjaka.

— E, zdaj ko to veš, mi v znak spoštovanja poljubi roko. — Deček mu je poljubil roko in Baja mu je resno zabičal:

— Kadar boš dobil paket od doma, se spomni svojega boga Očeta in nikar ne skrivaj slanine in potice pred njegovim svetlim obličjem!

Grešni dijaček res ni prikrival paketov in je čistil tudi Bajeve čevlje, kajpak s svojo ščetko in loščilom, vse dotlej, dokler ni Baja dobobra spoznal in se ga nehal bati. Takrat pa je bila med nami že nova žrtev in novo poljubljanje rok v znak pobožnosti.

Tudi oblačil se je nekam nenavadno, kot kakšen gozdar: debel žametast suknjič, jahalne hlače iz trepežnega »cajha« in visoke gozdarske nogavice z uvezenimi planikami. Čevlji, kajpada, prave kranjske gojzerice z močnimi zobatimi žebli. Zimskega plašča ni nikoli nosil, pač pa si je, kadar je močno deževalo, ogrinjal staro žandarsko pelerino, togo in trdo, ko da je iz pločvine.

Kadar so ga dijaki videli v njej, so se spomnili stare pesmi o njem:

Baja nosi pelerino,
pričakujmo hudo zimo.

Kadar smo se pripravljali na kakšen tajni pohod, zlasti še iz mesta, si izleta brez Baja ni bilo mogoče misliti. Za take reči je bil vselej naređ in navadno je, za vsak primer, spraševal:

— Bo treba koča preteptati, naj vzamem svoj »kviht« s sabo? Pošten pretep bi se mi kar prilegel.

»Kviht« je bila polkilogramska utež z vrag vedi katere tehtnice in je Baju služil kot zelo nevarno orožje. V konviktu ga ni uporabljal, toda na raznih izletih in pohodih — ej, takrat je bil »kviht« v njegovem žepu vedno pripravljen.

Toda vse to na stran. Baja so na daleč poznali po našem drugem.

Zajeten in čudaški kot je bil, je brž obvisel vsakemu na očeh in postal tarča za zbadanje, čudenje, posmeh in razne šale. Polovica internatskih zbadljivk in domislic je letela na Baja in njegove dogodivščine, toda izmislil si je zelo učinkovito sredstvo, da se jih je otrešel.

To pa je storil takole.

Preprosto, kupil je zvezčič in vanj napisal imena dijakov, ki se mu lahko posmehujejo, mu pa zato morajo, kot članarino, plačati na mesec pol dinarja. Kdor si torej želi po mili volji briti norce iz Baja, ne da bi se mu bilo treba bati njegovih pesti, mu ni treba drugega kot vpisati se v njegovo dolžno knjižico, plačati in stvar je v redu.

Tako na primer vidiš kakšnega suhcenega pritiklavca, niti meter dvajset nima, ki se brezskrbno loti velikanskega Baja in posmehljivo čivkne:

— Hej, Baja, kako je bilo tisto s kokljo, ki si jo pojedel svoji tetki?

Baja izbuli oči, zarenči in že stegne ogromno šapo, da bi malčka pograbil za vrat, pa se v trenutku premisli, seže po svoji knjižici in ko se prepriča, da je učenček članarino že plačal, ga samo potreplja po ramenu.

— Hvala, bratec, hvala! Da, snel sem kokljo z jajc in jo pojedel, medtem ko je tetka bila pri krščanskem nauku.

Zato se je vsak od nas trudil, da bi si med mesecem priskrbel dinar: pol za Rdeči križ, pol za Baja. Pol dinarja pa je bil takrat že kar lep denar, zlasti za dijaka.

Vsako leto smo v konviktu dvajsetega maja praznovali Bajev rojstni dan. Svečanosti so se smeli seveda udeležiti samo tisti konviktaši, ki jih je imel Baja v svoji beležnici in so plačali članarino.

Bila je zelo vesela proslava z baklado in povorko pred večerjo v internatskem vrtu, medtem ko je prefekt kot po navadi sedel v krčmi pri mostu.

V povorki smo nosili internatske kante, metle, na palicah obešene hlače, goreče časopise in cunjne, košate sončnice, ki smo jih populili v vrtu, bobjali smo in se v zboru drli:

Meseca maja
je mama rodila Baja.
Dvajsetega maja
se nam je rodil Baja.

(Nadaljevanje)

Mladinski seminar

Politično ideološka komisija Obk LMS Ribnica je 10. in 11. novembra organizirala seminar za predsednike in referente ideološkega dela mladinskih aktivov. Seminarja, ki je bil na Ugarju, se je udeležilo 25 mladincev iz vse občine.

V prvem delu seminarja je sekretar Obk ZK France Debeljak spretno združil temi: predosnutek nove ustave in idejne naloge mladine v tem letu. V nadaljevanju je France Lapajne govoril o delitvi dohodka po delu, poslušavci pa so v razgovoru obravnavali različne probleme iz prakse.

Naslednji dan je predsednik občine seznanil mladince z gospodarstvom v občini, za kar so se udeleženci seminarja močno zanimali. — Študijski del seminarja se je zaključil s predavanjem sekretarja OK LMS Igorja Majerja (o metodi dela v mladinski organizaciji).

Na zaključku so sprejeli več sklepov, ki naj bi poživili delo mladinske organizacije v naši občini:

- Ustanoviti je treba mladinske aktivne, kjer jih še ni in so potrebni;
- Utrditi številčno in idejno aktivno v gospodarskih organizacijah;

- seznaniti mlade ljudi z organizacijo podjetja,
- uveljavljati načela o delitvi dohodka po delu in sodelovati pri izpopolnjevanju pravilnikov,
- aktivno sodelovati pri pripravah na volitve organov delavskega samoupravljanja,
- čutiti se mora vpliv naprednih idej mladih pri uvajanju bolj-ših metod dela,
- izboljšati medsebojne odnose v kolektivih.

● Tudi na terenu je treba poživiti delo aktivov, predvsem pa sodelovanje z ostalimi organizacijami;

● Aktivom na šolah je treba nuditi več konkretne pomoči pri uvajanju samoupravnih oblik dela dijakov na šoli;

● Bolj je treba skrbeti za kadrovske politike;

● Mladina se bo borila za dosledno uveljavljanje svojih načel in za enotno mišljenje mladih.

Seminar je bil ploden, zato bi morali s to obliko dela nadaljevati. Podobni seminarji bi morali biti večkrat na leto, žal pa to preprečujejo skromna finančna sredstva. Kljub temu pa mladina upa, da se bo tudi to zadovoljivo uredilo.

D. O.

V DRAGI GRADE

V Dragi preurejujejo staro hišo, v kateri je bilo do nedavnega skladišče KZ. V preurejeni zgradbi, ki bo pod streho predvidoma še letos, dograjena pa prihodnje leto, bo več prostorov. Tako bo v njej dvoje stanovanj (eno- in dvo-

sobno), dve pisarni, skladišče reprodukcijskega materiala in trgovski lokal (v katerem je predvidena tudi razdeljevalnica mesa). Preureditev bo stala 11 milijonov dinarjev. Teh 11 milijonov je ustvarila že bivša KZ Draga, trenutno pa so na računu KZ Loški potok, s katero se je KZ Draga združila. Ker so bila sredstva ustvarjena v Dragi, bodo v Dragi tudi porabljena.

(jp)

Klubsko življenje v Fari

Zadnjo soboto smo se prebivavci Vasi-Fare, Potoka, Jakšičev in od drugod znova zbrali v prijetni

klubski sobi v Fari. To je bilo letošnji jesen drugič, da je klubska sekcija pripravila pester program.

Prvič smo se zbrali 3. oktobra ob občinskem prazniku. Tedaj smo ob poslušanju programa, ki je bil pripravljen kot partizanski miting, obujali spomine na NOB, zadnjo soboto pa je bil program pripravljen v narodnem tonu.

Zbralo se je precej ljudi, ki so se po končanem kulturnem programu razveselili ob zvokih domače glasbe. Komur ni bilo do plesa, je lahko pokramljal s sosedom, segel po revijah in časopisih, ki nam jih ne manjka ali pa šahirali. Vsak se je zabaval po svoje, vsem pa je večer hitro minil, saj je v družbi veselih in dobrih ljudi najlepše.

Upamo, da bodo podobni večeri v letošnji sezoni čimbolj pogosti.

M. V.

Cene za kosilo in večerjo zvišane

(jp) — Ljudska restavracija Kočevje je predlagala ObLO, naj ji odobri zvišanje cene kosilu za 20 din (od 130 na 150) in večerji za 10 din (od 100 na 110 din). Podražitev je utemeljila z zvišanjem cene moki in močnatim iz-

delkom in s tem, da ima kuhinja zgubo, ki jo mora pokrivati točilnica. Razen tega mora restavracija na zahtevo sanitarne inšpekcije urediti nekatere pomanjkljivosti, za kar ji primanjkuje sredstev.

Svet za blagovni promet, ki je o predlogu restavracije razpravljal, je sklenil, da prošnji le delno ugodí. Odobril je povečanje cene kosilu za 10 din in večerji za prav toliko, ker se je podražila moka in močnati izdelki. Za ostalo podražitev je svet menil, da ne bi bila upravičena. Posebno ne bi bila upravičena zato, ker se bo (po izjavi člana sveta, ki dela v trgovini) v kratkem občutno pocenila mast. (Ta pocenitev pa ne bo zasluga naših živinorejskih posestev ali mesno predelovalnih obratov, ker bo tako poceni le mast, ki jo je naša država uvozila).

Pokopališče premajhno

Razpadajoče gospodarsko poslopje na pokopališču v Velikih Poljanah so vaščani podrli, odvečni material odstranili in popravili pokopališko kapelo, ki je zgodovinski spomenik in za katero se zanima tudi Zavod za spomeniško varstvo. Krajevni odbor se že nekaj let trudi, da bi premajhno pokopališče povečal, vendar ni mogel dosti napraviti, ker dobiva od občine le malenkostne dotacije. Nujno je, da občina izdatneje podpre prizadevanja Poljančanov ali pa sama uredi primerno pokopališče.

voja turizma in uredila pot na Grmado, javno razsvetljava na vasi in vaško pokopališče, ki je bilo med narodnoosvobodilno borbo važno shajališče partizanov in vaških aktivistov.

Tudi razvijajoči se turizem terja v našem kraju vedno večja vlaganja. Turisti so vajeni lepot in takoj opazijo pomanjkljivosti. Precej je bilo kritike s strani turistov prav na rovaš pokopališča in ceste na Grmado. Se vedno je kamen spotike tudi gnojišče na začetku vasi. O njem je bilo že precej napisanega in izgovorjenega — uspeha pa ni bilo.

Tudi o egiptovski temi je bilo večkrat govora. Turisti negodujejo, ker v temi zgreše smer in potem iščejo pravo pot. V vasi so potrebne vsaj tri luči in prav toliko na gozdni poti od Ortneka do Velikih Poljan. Vse to bi pripomoglo, da bi imela turistično-gostinska točka na Grmadi večji promet, kar bi bilo v korist tudi občini.

Prepričani smo, da bo občina poskrbela za osnovne pogoje raz-

Služba pravne pomoči ObLO dobro dela

Do leta 1960 so nudili državljanom pravno pomoč le odvetniki in sodišča, potem pa so začeli občinski ljudski odbori ustanovljati službo pravne pomoči, ki daje pravne nasvete občanom in gospodarskim organizacijam ter zavodom.

Pravna služba, ki tudi pri občinskem ljudskem odboru v Kočevju dobro dela, obsega:

- dajanje ustnih pravnih nasvetov,
- sestavljanje raznih listin (pogodb, oporok, izjav itd.),
- sestavljanje vlog, prošenj, tožb, pritožb, predlogov itd. ter
- zastopanje na obravnavah in narokih pri rednih sodiščih.

Pravno pomoč daje služba pravne pomoči doslej brezplačno vsak torek od 7.—14. ure, opravlja pa jo uslužbenec, ki ima ustrezno pravno izobrazbo.

Dosedanje izkušnje so pokazale, da je ta služba zelo po-

trebna, da je pri občanah priljubljena in da je uspešna ter učinkovita. Ob torkih prihaja po razne nasvete in pomoč povprečno 6 do 8 občanov, ustnih nasvetov pa da ta služba znatno več.

Občani se na pravno službo obračajo največ v zadevah pokojninskega, invalidskega in zdravstvenega varstva, delovnih razmerij, stanovanjskih zadev, dedno-pravnih zadev in podobno. Najbolj pereče so zadeve s področja socialnega varovanja, ker je znano, da se počasi rešujejo, večkrat iz objektivnih, dostikrat pa tudi iz subjektivnih vzrokov.

Uspehi te službe niso izostali, saj je razen ostalega dela pomagala že približno 60 državljanom, da jim je bilo ugodeno v smislu zakonskih predpisov.

»Iskra« odslej tudi v Novem mestu

Pred nekaj dnevi je pričela v Novem mestu obratovati novozgrajena tovarna ISKRA. Nova tovarna s polnim naslovom: ISKRA Kranj — tovarna usmerniških naprav, Novo mesto, bo samostojna ekonomska enota kranjske tovarne in bo sedaj v prvi etapi izgradnje montirala usmernike in usmerniške naprave. Čez nekaj tednov, ko bodo montirali vse stroje iz Kranja, pa bo stekla redna proizvodnja vseh usmernikov in naprav, ki je bila do zdaj v matični tovarni v Kranju.

Potrebe po usmerniških napravah so v naši državi precejšnje. Rabimo jih v najrazličnejših panogah kot n. pr.: v telefoniji, kinotehnikih, radiotehnikih, televizijski tehniki, varilni tehniki, tehniki merilnih instrumentov itd. ISKRA pa usmerniške stavke kot sestavne dele za vgradnjo in kompletne naprave tudi izvaža.

Predvidevajo, da bo dala novozgrajena tovarna po dokončani izgradnji letno 2700 milijonov dinarjev bruto dohodka.

November-mesec boja proti alkoholizmu

V vinu sta veselje in žalost

O vinu je dejal Janez Vajkard Valvazor pred kakimi 300 leti takole: »...Zato je tudi veselje, ki ga povzroči vino (kajti vino razveseljuje bogove in ljudi) tem boljše, čim varnejše je; le vrča ali kupice ne smeš previsoko dvigniti in ne pregloboko vanjo pokukati, zakaj iz nerednega in nezmerne veselja nastane naposled žalost in velika škoda tako za dušo kakor za telo, pa najsi bo vino še tako zdravo in slastno. Če natopi Bakhus s kar preveč rdečimi lici, pride lahko z Ariadno v prenatano dotiko in, kjer zdravo vino preveč razgreje glavo, tu se lahko ohladi razum, sramežljivost in poštenost. Najslajše trte postanejo circejske čarobne šibe, ki spremene ljudi v zverine, če jih zlorabijo. Ob Bakhovem vozu stopajo risi in tigri, kajti požrešnosti kaj rada slede grozovita in jeznorita dejanja. V zdravem vinu tiči torej veselje in žalost, kakor ga kdo prav ali napak rabí.«

(Iz »Slave Vojvodine Kranjske«)

O PITJU TOBAKA IN VINA

Valvazor nam v svoji knjigi »Slava Vojvodine Kranjske« pove med drugim tudi, kako obravnava gospod doktor Franciscus de Coppinis, velezaslužni kranjski medicus, v latinskem poročilu različne stvari, med njimi tudi zdravju škodljive pijače. V poglavju, kjer govori o namakanju notranjega telesa, se dotakne tudi pitja vina in tobaka. Valvazor govori o de Coppinisovem poročilu med drugim tudi tole:

O UŽIVANJU VINA:

»...Nato obravnava omenjeni avtor (de Coppinis) izredne vrline vina, ki jih vsemu svetu pojasnjuje kot krepčilo srca, okrepitev življenjskih sil in utrditev udov. Na dan pa spravi tudi nepovratno škodo, ki jo rodi vina nezmerno uživanje... Prvo poglavje zaključuje znana prepričanja — pijanstvo; kot učen umetnik nam jo riše z živimi barvami, zatrjujoč, da pokonča ogrevajoče vino več ljudi kakor mrzlo železo in da pobere našemu življenju največ in najbolj zdravih let...«

O UŽIVANJU TOBAKA:

»Da bi popolnoma odvrnil ljudi od kave, tobaka in čaja, dodaja (avtor de Coppinis) mandat, s katerim je angleški kralj prepovedal svojim podložnikom suho, a vendar pijanost povzročujoče pitje tobaka. Poglavje zaključuje z opominom, da ne smemo po izreku Seneke posnemati poželenja živali, ki gredo za svojimi komaj še meketajočimi tovariši v pokol in celo v smrt. Obdarovani smo s človeškim razumom, ki s svojo ostrostjo, nam Evropejcem od božje modrosti naklonjeno, daleč prekaša barbarov in Američanov znanje in misli...«

(Iz »Slave Vojvodine Kranjske«)

Prekrški in alkohol

V primerjavi z lanskimi prvimi devetimi meseci se je letos znižalo število prometnih prekrškov za 85 (letos jih je bilo 557), samo število prekrškov voznikov motornih vozil pa se je znižalo za 109. Vzrok za tako znižanje prometnih prekrškov voznikov motornih vozil je zaostrena kaznovanost (predvsem pa odvzem vozniških dovoljenj). V letošnjih prvih devetih mesecih je bilo zaradi vinjenosti kaznovanih 18 mopedistov, 23 kolesarjev,

8 motoristov in 6 poklicnih voznikov.

Zaradi prometnih prekrškov je bilo kaznovanih 32 mladoletnikov od 53 kaznovanih mladoletnikov. Šest je bilo kaznovanih zaradi pijanosti (2 sta pijana vozila moped, štirje pa so pijani ovirali promet).

Prekrškov zoper javni red in mir je bilo letos 279 ali 77 več kot v istem obdobju lani. Pijanec so zakrivali predvsem pretepe in razgrajanja. Teh je bilo lani 141 (76 pretepev in 65 razgrajanj), letos pa 162 (92 pretepev in 70 razgrajanj).

Letos manj pijančevanja

Komisija za borbo proti alkoholizmu pri občinskem odboru RK Kočevje je na zadnji seji ugotovila, da prebivavci kočevske občine pijejo letos manj kot prejšnja leta in da trošijo več denarja za izboljšanje osebnega standarda. Tudi gostišča v mestu so boljše založena z brezalkoholnimi pijačami, kot so bila lani in vsa leta nazaj. Žal pa se tega ne da trditi za vsake gostilne, kjer gost še vedno zaman sprašuje za sadne sokove. Vaški gostilničarji trdijo enako, kot so še pred letom trdili gostinci v mestu, da so sokovi dragi, da jih ljudje nočejo piti in podobno.

Clani komisije za borbo proti alkoholizmu so sklenili pozvati gostince, da ne bi dajali (vsaj v mesecu boja proti alkoholizmu — novembru) mladoletnim ter pijanim osebam alkoholnih pijač. (To bi moral sicer že prepovedati občinski odlok o javnem redu in

miru, ki bi moral vsebovati tudi kazni za gostince, ki točijo alkoholne pijače mladoletnikom in pijanim. Vendar za ta odlok kočevski gostinci in občani ne vedo, če obstaja ali ne.)

Več skrbi za preprečevanje alkoholizma naj bi pokazale tudi socialne službe pri podjetjih. Žal pa te službe še nimajo niti vsa večja podjetja in še pri tistih, ki jo imajo, ne dela povsod še popolnoma dobro. Medtem pa je pri kakšnem podjetju še vedno opaziti, da delavci pijejo, ko dobe plačo. Število bolnikov in »bolnikov« je ob ponedeljkih sicer padlo, je pa še vedno nekoliko večje, kot ostale dni, kar je posledica nedeljskega popivanja.

Komisija je menila, da njeno glavno delo ne bo spreobračanje alkoholikov, ampak prosvetljevanje mladine in odvrčanje od alkoholizma.

Omagal
v borbi
z alkoholom

Nov pretep ali borba proti alkoholizmu se nadaljuje

Kočevski občani so vzeli mesec borbe proti alkoholizmu resno, kar dokazuje dejstvo, da se je število izgredev zaradi »borbe« povečalo od enega primera v prvem tednu na tri v drugem tednu meseca boja proti alkoholizmu.

S STOLOM PO GLAVI

7. novembra so se okoli 21. ure stepli v gostilni v Stari cerkvi. Povzročitelj pretepa je bil Mirko Komanič, mizar iz Stare cerkve, udeležila pa sta se ga še Stane Črne iz Trebnjega in Jože Dim iz Trebnjega, oba zasebna voznika pri Gozdni upravi Stara cerkev. Pretep se je začel tako, da je Kolmanič udaril Črneto z roko po obrazu. Nato je skočil vmes Dim, ki je udaril Kolmaniča in ga zbil na tla. Medtem je zgrabil za stol Črne in udaril Kolmaniča po glavi ter mu napravil okoli 8 cm dolgo rano. Kolmanič je obležal nezavesten. Kdo je bil povzročitelj pretepa? Najbrž alkohol, saj je bil Kolmanič vinjen. Vsi trije se bodo zagovarjali pred sodnikom za prekrške.

GROZIL Z NOŽEM

12. novembra je ob 18.40 v Koldvorski restavraciji v Kočevju

polival po točilni mizi vino in grozil z nožem Vozlju iz Mahovnika zelo vinjeni Jože Rus iz vasi Pri cerkvi (Struge). Rus bo predlagan za kaznovanje.

RAZBIL STOL

Henrik Škufca je 12. novembra okoli enajste ure dopoldne v neki družbi popival v Ljudski restavraciji Kočevje. Škufca (ali morda Alkohol) je med tem razbil dva kozarca in stol.

POZNAVALEC KNJIG

»Rad bi kako zanimivo knjigo.«
»Želite Zadnje dneve Pompejev?«

»Prav. Samo povejte mi prej, od česa je ta družina umrla.«

NAGRADA

Duhovnik: »In kaj naredi tvoja mati, kadar si pridna punčka?«
Ančka: »V cerkev mi ni treba iti.«

NK Kočevje – jesenski prvak

V nedeljo je bila na sporedu zaostala prvenstvena nogometna tekma med NK Kočevje in NK Slivnica iz Cerknice. Tekma je bila v Kočevju, končala pa se je z zmago domačinov s 4:0. S to zmago si je NK Kočevje še bolj utrdil vodstvo v prvenstveni razpredelnici, saj že sedaj vodi pred drugoplasiranim »Dobom« za 4 točke, kljub eni manj odigrani tekmi.

Naslednjo nedeljo igra NK Kočevje zadnjo tekmo iz jesenskega dela proti NK Rakek v Rakeku. Po dosedanjih uspehih kočevskih nogometašev lahko pričakujemo tudi tu uspeh in še večje možnosti za osvojitve prvega mesta v zaključnem tekmovanju ter uvrstitev v višje tekmovanje. Z marljivim delom se bo ta želja kočevskim nogometašem prav gotovo izpolnila!

V službenem glasilu NPL Nogomet je objavljena lestvica I. razreda NPL:

Kočevje	9	9	0	0	46:12	18
Dob	10	7	0	3	32:16	14
Jarše	10	6	1	4	32:17	13
Papirničar	10	5	2	3	44:27	12
Logatec	10	5	2	3	20:23	12
Rakek	9	5	1	3	28:17	11
Usnjar	10	4	2	4	34:29	10
Medvode	10	3	0	7	35:39	6
Enotnost	10	3	0	7	23:51	6
Komet	10	1	2	7	15:56	4
Slivnica	10	1	0	9	12:35	2
Rudar II (izven konkur.)	52:18	20				

V istem glasilu pa je tudi ob-

javljeno: »Iz gornje razpredelnice je razvidno, da je jesenski prvak NK Kočevje, ki je nabral od 9 odigranih tekem 18 točk in ima še eno tekmo manj od drugoplasiranega, ki je v 10 tekmah nabral 14 točk.«

»NK Kočevje je s svojo igro dokazal, da spada v višje tekmovanje in mu tudi od naše strani

iskreno želimo, da bi se prihodnje leto uvrstil v okrajno ligo.«

Pohvalne in spodbudne besede NPL so kočevske nogometaše še bolj spodbudile in so sklenili, da bodo v nadaljevanju tekmovanja zastavili vse sile za doseg zaželenega cilja — uvrstitev v višje tekmovanje.

A. N.

Polfinale v dviganju uteži

V soboto, 10. novembra 1962, je bilo v Šeškovem domu polfinalno srečanje dvigavcev uteži za Cup Slovenije med ekipama TVD Partizan Novo mesto in Kočevje. Srečanje se je končalo s 1008,8 kg : 1177,15 kg v korist domačinov. V finale se je uvrstila ekipa Kočevja.

Rezultati:

Novo mesto:		kg	
Irtihar Andrej	75	72,5	102,5
Luzar Miha	65	70	90
Rifelj Jože	60	65	90
Kos Jernej	65	60	80
Požek Niko	55	65	85
Baleh Rudi	57,5	65	85
Kovič Meran	57,5	57,5	70
Kočevje:		kg	
Pirc Dušan	65	65	90
Vidic Albin	70	70	95

Meljo Janez	65	75	90
Šega Stane	70	65	90
Zagar Tone	70	80	100
Nered Milan	77,5	80	105
Polajnar Peter	80	80	107,5

Finalno srečanje dvigavcev bo na Ježici pri Ljubljani. Tam se bodo srečali z vso slovensko elito dvigavcev uteži. Naše dvigavce čaka torej težka naloga, pri kateri jim želimo kar največ uspehov.

Združevanje gostišč

(jp) — Gostinsko podjetje »Hotel Pugled« Kočevje je pred

ne bi smeli iti in katere moramo upoštevati, če hočemo, da se otresemo sedanjih problemov in ovir ter ob podpori vseh institucij, organov in vseh občanov dosežemo zadani cilj, razvoj turizma na našem območju, za katerega imamo res velike in lepe možnosti, upoštevajoč vse naravne lepote in druge posebnosti in znamenitosti.

A. Klemenc

Problemi naših študentov:

Doslej premalo sodelovanja

Kakor študentje iz drugih krajev imamo tudi kočevski študentje svoj klub, ki je na žalost doslej obstajal le na papirju. Za to so krivi deloma študentje, deloma pa obe občini, ki dela študentov nista dovolj podprli in jim priskočili na pomoč, zlasti v materialnem pogledu. Predstavniki občin bi se vsekakor morali zavedati, da so študentje ti, ki bodo nekoč stopili na odgovorna mesta v občini. Posvetiti bi jim morali več pozornosti in priti vsaj na sestanke, ki jih študentje pripravijo prav zaradi tesnejše povezave z življenjem v domačih komunah. Žal večkrat slišimo študente: »Kaj se bomo zanimali za občino, če se oni ne zanimajo za nas!«

Naj bo tako ali drugače, povezave med študenti in obema občinama ni! Pri tem se moramo vprašati, kako se bo študent znašel po končanem študiju v novem okolju, na svojem delovnem mestu, če sedaj živi odmaknjeno od gospodarskega in kulturnega življenja komun? In prav pokrajinski študentski klubi naj bi skrbeli za to povezavo (seveda, kakor smo že dejali, v sodelovanju s predstavniki občin!)

In še nekaj: študentje bi lahko

Sprejemna in informacijska pisarna

V času, ko so vsi naporji namenjeni stalnemu večanju produktivnosti v proizvodnji, ne smejo biti državljani postavljeni v situacijo, da bi morali svoje odnose z administracijo obvezno plačati z nepotrebno izgubo časa.

Tako menimo, da je prav s pristavkom, da mora biti naš državljani pri upravnem organu kulturno sprejet, upoštevajoč, da so uradi zaradi državljanov, ne državljani zaradi uradov.

S stališča državljanov je torej utemeljitev za ustanovitev sprejemne pisarne v tem, da se jim omogoči na čim lažji način, v čim krajšem času in čim bolj kulturno uveljaviti pravice ali urediti druge zadeve, ne da bi po nepotrebnem izgubljali čas in dobro voljo s potmi od urada do urada.

Za razvoj turizma

Pred dnevi je bil v Ljubljani posvet predsednikov turističnih društev ljubljanskega okraja, kjer so obravnavali vrsto vprašanj s področja turizma, predvsem pa so poudarili vsebino nadaljnjega dela TD.

Namen sestavka je, da te misli, teze in sklepe prenesemo na naša tla, na področje naših TD in tako seznanimo in zainteresiramo vse občane, zlasti pa forume, ki so soodgovorni in odločujoči faktorji pri nadaljnjem razvoju turizma.

Danes vemo, da mora za nas turizem predstavljati močno gospodarsko panogo. Zato mu tudi v okviru komune moramo dati ustrezno mesto, ki pa ne sme poznati lokalističnih teženj niti meja občine. Ker pa naglašamo, da je v prvi vrsti poklicana, da bdi in skrbi za razvoj turizma občina, je zato tudi njena dolžnost, da v okviru razpoložljivih možnosti in perspektivnosti razvoja posameznih TD pripravi in rezervira določena sredstva, kajti pričakovani dohodek od turizma ali na sploh komercialni uspeh neke gospodarske organizacije je mogoče pričakovati samo tedaj, če smo ji dali potrebna sredstva, ki jih rabi in če smo plansko in na osnovi rentabilitetnega računa le-ta vložili. Dogajali so se primeri, ko so nekatera TD iskala sredstva za kritje najosnovnejših organizacijskih in poslovnih stroškov. Tak odnos je treba čimprej odpraviti, kajti turizma tu še dolgo ne bo, pa čeprav bi imel najidealnejše pogoje. Vsako nerazumevanje ali čakanje na sredstva bo rodilo slabe sadove.

Turistična društva pa bodo morala v bodoče nastopati bolj enotno, koordinirano z obdelanimi perspektivnimi programi, katere naj bi obravnavali pristojni sveti, zbori občanov in ostale organizacije. Tak program bi naj bil sestavljen del občinskega družbenega plana.

Ker pa obstaja na območju občine Ribnica več turističnih dru-

štev, je nujno, da se njihove potrebe in zahteve vskladijo in da se pri sprejemanju občinskega družbenega plana upoštevajo res najbolj opravičeni in obdelani predlogi. Zaradi povezave, koordinacije dela in politike turizma pa bi bilo nujno ustanoviti neko telo, morda občinsko turistično zvezo.

Svoje mesto in vlogo bi morali turizmu oz. TD dati tudi v statutu občine in v krajevnih skupnostih, kjer TD obstajajo in imajo perspektivo za nadaljnji obstoj.

Nasploh pa bodo v bodoče morala turistična društva prevzeti iniciativnejšo politiko, ker bodo tudi naloge zahtevnejše, bolj natančne in konkretnejše. Pri tem delu pa bodo morali biti deležni vse podpore in razumevanja pristojnih forumov, kjer bodo morali ob določenih pogojih delati bolj samostojno in aktivno s sodelovanjem vseh pristojnih institucij. Marsikje bo treba posvetiti več pozornosti notranji organizaciji TD, njenemu utrjevanju, pomlajevanju in iskanju takih sodelavcev, ki imajo veselje in smisel za delo in naloge pri razvoju turizma.

Ne smemo tudi pozabiti na tesno sodelovanje s sorodnimi in prepletajočimi se panogami kot so gostinstvo, trgovina in druge. Važno vlogo mora odigrati tudi propaganda, ki je za doseg dobrih rezultatov vedno dobrodošla.

To je le nekaj najosnovnejših vprašanj in misli, mimo katerih

v obeh občinah organizirali kulturne in zabavne prireditve, za kar pa bi, jasno, potrebovali nekaj denarja, pomagali pa bi tudi delavskim univerzam... V razgovoru s študenti iz drugih občin smo zvedeli, da je povezava med študentskimi klubi in občinami zelo tesna. Mariborski študentje imajo n. pr. lastne klubske prostore, ki jim jih je kupil okraj, opremo pa so prispevala tamkajšnja podjetja. V takih pogojih in ob takem sodelovanju z domačo občino študentje veliko lažje delajo in vse čih krajih.

Kočevski in ribniški študentje drugače gledajo na delo v domači ne želimo prostorov, ne želimo velikih vsot, želimo pa si sodelovanje, toplo bomo sprejeli vsak poskus zblizanja med študenti in občino. Tako sodelovanje bi bilo koristno tako za občino kakor za študente...

Letos smo kočevski in ribniški študentje sklenili poživiti delo kluba. O delu se bomo natančneje pogovorili na občnem zboru, ki bo 21. novembra na filozofski fakulteti. Na sestanku bomo povabili tudi predstavnike obeh občin, Socialistične zveze in nekaterih podjetij.

M. Mate

ta teden za vas

KOČEVJE

V Novem mestu so rodile: Bogataj Marija iz Livolda 46 — deklico; Ješelnik Ivanka iz Stare cerkve 37 — dečka; Žabjek Julijana iz Kočevja, Trata 53 — dečka; Jordan Ivana iz Kočevja, Roška cesta 76 — deklico; Pust Zofija, Zeljne 48 — dečka.

RIBNICA

Rodila je Vučemilović Justina, slaščičarka iz Ribnice 52 — dečka. Umrla so: Klun Ivan, upokojenec iz Ribnice, star 74 let; Lesar Leopold, kmet iz Ribnice, star 50 let; Burger Marija, gospodinja iz Ribnice 152, stara 95 let.

DOLENJA VAS

Rodila je: Trdan Anica, gospodinja iz Dolenje vasi 22 — deklico.

DRAGA

V Ljubljani so se poročili: Turk Elizabeta, delavka iz Podpreske, stara 23 let in Vesel Filip, delavec iz Prezida, star 28 let; Vesel Rihard, strojni ključavničar iz Lazca, star 24 let in Urh Nada, uslužbenka iz Trave, stara 20 let.

KOSTEL

Umrla je Selan Neža, kmetovavka iz Fare 16, stara 89 let.

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše mame

ANE MIHELČ,

ki je umrla v Domu počitka v Mengšu na Gorenjskem, se iskreno zahvaljujemo tovarišu upravniku in ostalemu osebju Doma počitka za vso pomoč in oskrbo v njeni bolezni. Posebno se zahvaljujemo za organizacijo pogreba, godbo, za govor tov. predsedniku ZB Ivanu Tomšiču in ostalim, ki so jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. Obenem se zahvaljujemo organizacijam ZB Banja loka, ZK in SZDL ter SGP Zidar Kočevje, ki so ji darovali vence.

Zaluzoči hčerka Ančka in zet Milan Opačič.

PRODAM

Naprodaj imam dobrega vozniškega konja. Star je šest in pol let, tehta 600 kg, cena po dogovoru. Oglasite se na naslov: Franc Hegler, Rapljevo 3a, — pošta Struge.

PRODAM

Prodam dobro ohranjeno sobno

»NOVICE«

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva občin Kočevje in Ribnica. Izdaja CZP »Kočevski tisk« Kočevje. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik France Grivec. Uredništvo in uprava: Kočevje, Ljubljanska 14/a. Telefon uprave in uredništva 389. Letna naročnina 800 din, polletna 400 din in jo je treba plačati vnaprej. Za inozemstvo 2000 din oziroma 3 ameriške dolarje. Tekoči račun 600-27-1-265 pri NB podružnica Kočevje

pohištvo z žimnicami. Vzajem tudi ček. Vprašajte pri Fotoliku Kočevje.

PRODAM

Prodam skoraj novo pohištvo za spalnico, dnevno sobo in kuhinjsko opremo. Ogled od 14. ure dalje. — Cirila Znidaršič, Kočevje, Trg svobode 39.

ŽENITEV

26-letni Slovenec, ki živi že dlje časa v Zahodni Nemčiji, se želi spoznati s pošteno Slovenko, staro od 22 do 26 let. Interesentke naj ponudbi priložijo tudi sliko. — Jože Grlica, Wildstrasse 103, Essen, Bergeborbeck, Deutschland.

PREKLIC

Preključem žaljivo dejanje proti tov. Tanko Francetu iz Zlebiča št. 37 in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Marija Žizek,
Bukovica 15

OBVESTILO

Ker je predvidena zamenjava osebnih izkaznic, obveščamo cenjene stranke, naj si pravočasno priskrbe potrebne fotografije, da jim potem ne bo treba predolgo čakati. Priporoča se FOTOLIK KOČEVJE.

KMETIJSKA ZADRUGA KOČEVJE

R A Z P I S U J E

LICITACIJO

za razprodajo odpisanih osnovnih sredstev:

Razni kmetijski stroji in orodje, plugi, brane, škropilnice, vozovi, pisalne mize, radioaparati, kolesa in drugo orodje in inventar.

Licitacija bo v nedeljo, 25. novembra 1962, od 9. do 10. ure za družbeni sektor, po tem času pa za ostale kupce in to na obratih STRUGE, PREDGRAD, BANJA LOKA, FARA in OSILNICA.

V nedeljo, 9. decembra 1962, od 9. do 10. ure za družbeni sektor, po tem času pa za ostale kupce v skladišču KZ v Kočevju, Kolodvorska 13.

Vse informacije dobite na obratih in na upravi zadruga, telefon 2-68.

KOČEVJE: 16. do 18. novembra ameriški barvni CS film »Dirka za soncem«, 18. novembra »Darby O'Gil« (matineja), 19. in 20. novembra jugoslovanski film »Po zmajevi sledi«, 21. in 22. novembra ameriški film »Hudičev učenec«, 23. in 25. novembra nemški barvni film »Dolina strahov«.

RUDNIK: 17. in 18. novembra francoski film »Do zadnjega diha«, 20. in 21. novembra francoski film »Resnica«, 24. in 25. novembra ameriški film »Nenadoma v preteklem letu«.

RIBNICA: 17. in 18. novembra jugoslovanski film »Balada o trobenti in oblaku«, 24. in 25. novembra poljski CS film »Križarji«.

SODRAŽICA: 17. in 18. novembra ameriški film »Risarka mode-lov«, 24. in 25. novembra francoski film »Nenavadna Amerika«.

STARA CERKEV: 17. in 18. novembra jugoslovanski film »De-

AKCIJA REZERVNIH OFICIRJEV

Rezervni oficirji občine Ribnica so preteklo nedeljo izvedli taktično vajo na Travnji gori. Vajo je pripravila komisija za strokovni dvig članstva.

Naloge organizacij so bile: pohod po azimutu, ocenjevanje v streljanju in zavzemanje položaja. Krajevna organizacija Ribnica naj bi zavzela položaje v Zadolju oz. ob vznožju Velike gore in pričakala krajevno organizacijo Dolenja vas; po združitvi naj bi zavzeli položaje na vrhu in pričakali v zasedi organizacije Sodražica in Loški potok. Vaja je uspela tako po načinu kakor tudi po udeležbi. Omenil bi da je v akciji sodelovalo precejšnje število starejših rezervnih oficirjev, medtem ko mlajši niso pokazali pripravljenosti za sodelovanje. Predvsem je grajati organizacijo Dolenja vas, ki si je najmanj prizadevala za izvedbo akcije.

V izpopolnjevanju strokovnega vojaškega znanja se člani izpopolnjujejo tudi po Priročniku oz. iz priloge Glasnika. Tak način strokovne vzgoje je primeren in ga bo treba izpopolnjevati s taktičnimi vajami, ki bodo še bolj pripravljene in izvedene kot je bila zadnja.

V analizi po zaključni akciji je oficir garnizije podal kritično oceno in smisel akcije z ozirom na nove koncepte morebitne vojne ter pojasnil način vojskovanja z novimi orožji.

Po akciji so vsi prisotni pri spomeniku na Travnji gori počastili spomin na padle borce po vseh

krajih Velike gore z enominutnim molkom.

Uspeh vaje je vsekakor rezultat prizadevanja organizacij ZROP Ribnica kot organizatorja ob pomoči tukajšnje garnizije ter zainteresiranosti vseh sodelujočih tovarišev. Uspeh pa ni samo v rezultatu vaje, temveč tudi v tem, da so se našli in srečali tovariši iz vojne v lepem in prijateljskem vzdušju, v čemer je še večji pomen.

Vsi se strinjamo, da bi bilo nujno zlasti z ozirom na mednarodni položaj še bolj delati za strokovni dvig članstva, to pa preko raznih teoretičnih predavanj in praktičnih vaj, za kar imamo vse pogoje. Za vse to pa je potrebno še bolj angažirati tudi ostale tovariše, ki se te vaje niso udeležili.

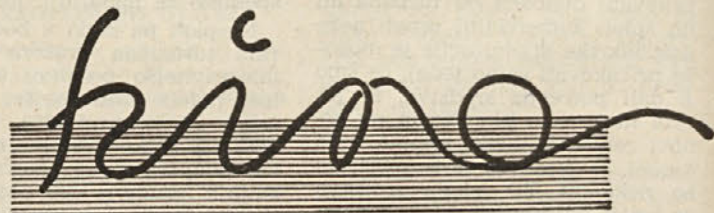
Jože Babnik

Spored RTV Ljubljana

Vsak dan: poročila ob 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

Sobota, 17. novembra: 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji — 9.25 Vokalni ansambli v zabavnem tonu — 10.55 Vsak dan nova popevka — 12.05 Kmetijski nasveti: inž. Pepca Perovšek: Združevanje kmetijskih zemljišč v socialističnem sektorju — 12.30 Paganini in Liszt — 13.30 Od popevke do popevke — 14.05 Marijan Kozina: Baletna suita — 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Za razvedrilo in odih — 17.05 Gremo v kino — 18.10 Veliko glasbe — malo instrumentov — 18.30 Domače polke in valčki — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Naš variete — 22.15 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 18. novembra: 8.00 Mladinska radijska igra: Elvira Kraljeva pripoveduje Andersenovo pravljico »Palčica« — 9.05 Na obisku pri slovanskih skladateljih — 10.00 Se pomnite, tovariši... Nepoznani junaki — 10.30 Zabavna glasbena matineja — 11.35 Z raznih strani — 12.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — 13.30 Za našo vas — 14.15 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — 16.00 Humoreska tega tedna — 17.15 Radijska igra: Vojakova pot — 18.30 Sportna nedelja — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Izberite svojo melodijo! — 22.15 Zabavni ansambli RTV Zagreb.

veti krog«, 24. in 25. novembra francoski film »Zdrahar«.

LOŠKI POTOK: 18. nov. slovenski film »Veselica«, 25. novembra ameriški barvni CS film »Kralj in jaz«.

VELIKE LAŠČE: 17. in 18. novembra ameriški CS film »Mladi levi«, 24. in 25. novembra italijanski CS film »Rimljanka«.

PREDGRAD: 17. in 18. novembra jugoslovanski film »Kapo«, 24. in 25. novembra sovjetski film »Sofer po sili«.

DOBREPOLJE: 17. in 18. novembra ameriški barvni CS film »Avtobusna postaja«, 21. novembra francoski film »Velika iluzija«, 24. in 25. novembra ameriški barvni CS film »Dolgo, toplo poletje«.

PONIKVE: 22. novembra francoski film »Velika iluzija«.

BROD NA KOLPI: 17. in 18. novembra italijanski film »Lepe, a siromašne«, 24. in 25. novembra italijanski film »Poslednja kočija«.